

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 93-18 Ocak 1977

5 TL.

BEHİCE BORAN : ZAFER BİZİM !

HALK PARTİSİ'Nİ DEMOKRATİK
ÇİZGİDE TUTMA

MKE DOSYASI

MİLLETVEKİLLERİNİN MAAŞLARINA ZAM KONUSU, SONUNDA BİR SKANDALA DÖNÜŞTÜ. ANCAK, SKANDAL BURADA KALMADI. KONUNUN ALEVLENMESİ İLE BİRLİKTE CHP MİLLETVEKİLLERİNİN YANISIRA, CHP LİDERİ VE ONUN REKLAM AÇENTALARI DA ALEVLENDİLER. CHP GENEL BAŞKANININ REKLAM AÇENTALARI, CHP GRUBUNUN TEPKİSİNİ BEKLEMEDEN KAMUOYUNU OLUŞTURMA ÇABALARINA GİRİŞTİLER. HER NE PAHASINA OLURSA OLUSUN "O"NU TEMİZE ÇIKARACAKLARDI. ANCAK CHP GRUBU, LİDERİ KONUSUNDA AYNI TITIZLIĞI GÖSTERMEDİ. BUNUN SONUCUNDA ECEVİT GERİLEMEK ZORUNDA KALDI. ECEVİT'İN GERİLEMESİYLE BİRLİKTE ECEVİT ŞAMPİYONLARI DA, GERİLEMENİN YANINDA, ORTADA KALIVERDİLER.

CHP MAAŞ FARKLARINI EYLÜL DİRENİŞİNDE ATILAN İŞÇİLERE VERMELİ

CHP yönetiminin bilgisi içinde CHP'li parlamenterlerin de oylarıyla artıran parlamenter maaşları tartışması devam ediyor. Görünüşe göre CHP, parlamenter maaş farklarını kurtulmak için yol arıyor. Bazı CHP'li parlamenterler maaş farklarını almayacaklarını ilan etti. Kimi "kanseri" derneğine vereceğini noter senediyle açıkladı. CHP Lideri Ecevit de Hazine'ye geri vereceğini söylüyor. Bütün bunlar anlamlı ve geçerli olmaktan çok uzak. Eğer CHP, artan Parlamenter maaşlarından gerçekten rahatsız oluyorsa, kamuoyu bu konuyu unuttuktan sonra maaş farklarını almayı planlamıyorsa yapması gereken iş çok açık: Eylül Direnişi sırasında işlerinden atılan ve DİSK üst yönetiminin bir "bela" olarak gördüğü direnişçi işçilere vermeli.

Parlamenter maaş farklarının işinden atılan direnişçi işçilere verilmesi tek geçerli çözüm olarak ortada duruyor. Bir kez bu işçilerle DİSK üst yönetimi ilgilenmiyor. Büyük sermaye bunları kara listeye aldı. İkincisi DİSK üst yönetimi, direnişçi işçilere grev yardımı yapabilmek için başış toplamaya başladı. Son gelen haberlere göre yeni aldığı ve devamlı tiraj kaybeden gazetesinin zararını karşılamak için her ay yüzbinlerce lira ayıran DİSK üst yönetimi, direnişçi işçilere verilen yarım maaştan az grev yardımından da vazgeçme yollarını arıyor.

Parlamenterler, maaşlarını da yeni zamlarını da Hazine'den alıyorlar. Hazine'nin gelirlerinin çok büyük bir bölümü işçi ve emekçilerden kesilen vergilerle oluşuyor. Maaş farklarının direniş dolayısıyla işinden atılan işçilere verilmesi olanağı varken bunları Hazine'ye geri vermek de pek anlamlı olmamalı.

CHP Lideri ve yönetimi, artan parlamenter maaşlarından gerçekten rahatsız ise, bile bile maaşların artırılmasını önlememenin yarattığı tepkileri ancak maaş farklarını Eylül Direnişi'nde işinden atılanlar için kurulacak özel bir fona yatırarak hafifletebilir. Böyle bir olanak, CHP'nin büyük burjuvazi ile kurduğu bağların sağlıklı derecesini de ortaya koyabilir. Büyük burjuvazinin, CHP'li parlamenterlerin maaş farklarını direnişçi işçilere vermesini hoş karşılamayacağı açık. CHP, bu hoş karşılamamayı göğüsleyebilecek mi? Bu hafta durumbelli olur.

DEDİLER Kİ...

BEN SÖYLEMİŞTİM...

"Parlamenter maaşlarına yapılan zamlarla ilgili olarak Meclis Başkanı olarak siyasi partilerimizin çeşitli kademelerindeki yetkililerini her fırsatta uyararak, konunun önemi üzerine dikkatlerini çektim."
Kemal Güven, Meclis Başkanı, CHP'li, Hürriyet 12.1.1977

CHP'DE BU İŞİ BİLMİYEN YOKTU

"Sayın pat diye açıklama yapmamalıydı. Bu konu kimsenin bilmediği bir konu değildir. Daha önce de ne gibi taur takınılacığı, ne yapılacağı gruba anlatılmıyordu. CHP'de bu işi bilmeyen kimse yoktu. Genel Başkan dahil herkes bu işi biliyordu. Bilmiyordum demek doğru değildir."
Niyazi Unsal, CHP Erzurum Senatörü, Milliyet 12.1.1977

BU İŞİN ALTINDAN ZOR KALKARIZ

"Genel zamanlamasını yöneticilere bırakmıştı. Bu işin altından zor kalkarız."
Muhsin Batur, CHP Senatörü, Milliyet 12.1.1977

SİYASİ İKİYÜZLÜLÜK

"Halk Partisi genel başkanının zamanında meseleye müdahale etmeyip, herşey olup bittikten sonra bir takım anlamsız laflar etmesi, siyasi ikiyüzlüktür."
Süleyman Demirel, Cumhuriyet, 10.1.1977

VALLAHİ O'NUN HABERİ YOKTU!

"...Genel Başkanlarını da soğukkanlı bir planla atlatıp, yaptıkları işi son dakikaya kadar ondan da gizlemişler, onun yurt dışında bulunduğu sırayı hesaplayıp darbelerini o güne rastlatmışlardır."
"Ecevit olayı Sofya'dan İstanbul'a gelirken uçakta öğrendi. Gazetelerinde telefonla haber alan biz gazetecilerden... Ben yüzünü hiç o kadar şaşırılmış görmedim."
"Sahi mi söylüyorsunuz? dedi."
"Ayrıntılarını dinleyip inandıktan sonra ise ekledi:
"Zaten bu işleri en son duyan ben olurum."
Altan Öymen, Cumhuriyet, 11.1.1977

O, NASIL MÜDAHALE EDEBİLİRDİ?

"Raporun genel kurula getirilişi sırasında ise Ecevit, Rusçuk'ta Bulgaristan'daki Türk asıllıları dinliyordu. Oradan nasıl haber alacak, nasıl müdahale edecekti?"
Altan Öymen, aynı gazete.

ECEVİT'İN HABERALMA MEKANİZMASI

"Eğer benim karım, Raşan Ecevit'in arkadaşı olsaydı, gider anlatırdı. Genel Başkanın da ancak böyle haberi olurdu."
Mehmet Feyyat, CHP İstanbul Senatörü, Hürriyet, 12.1.1977

GEMİSİNİ KURTARAN KAPTAN

"(Ecevit'e) kaptan olarak kendinizi kurtardınız, ama gemi ne olacak? Bu grup ne olacak?"
İlyas Seçkin, CHP Ankara Milletvekili, Milliyet, 12.1.1977

O, BENİM ADIMA DÜŞÜNÜR

"Soru:
"Cevap (Orhan Eyüboğlu): Benim için söylemek zor. Buna cevap vermek istemiyorum. Ama genel başkanın izinden ve nasıl hareket edecekseniz, ben de ayınsını yapacağım."
Günaydın, 13.1.1977

BIÇAĞI KEMİĞE DAYANDIRAN NE?

"Nedir bıçağı kemige dayandıran?
"Para hırsı mı?
"Evet demek kolay...
"Kolay ama bu değil, örneğin İlyas Seçkin'i lidere karşı öfkelenlendiren...
"Kaptan kendini kurtarıyor ama gemiyi de batırıyor, dedirten...
"Ya ne?
"Lider ve parti yönetim ekibiyle, parlamento grubu arasında atılan köprüler...
"Grubun nabızına kulak vermemeleler...
"Grubun eğilimine rağmen, tepeden inme başkanvekili adayı göstermeler...
"Parlamento grubunda çoğunluğu teşkil eden bir gruba 'üvey evlat' gibi bakmalar...
"Şimdi de, önceden bilinen bir konuda 'bilmez' görünmeler..."
Orsan Öymen, Milliyet, 13 Ocak 1977

YORUVOŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin CULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Konur Sok. 15/8 Kızılay
ANKARA Tel: 174581
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas
İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 Aylık: 100 TL
POSTA ÇEKİ: YORUVOŞ Dergisi 100234
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL
Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12 000 TL
İç sayfalarda sütun santim : 40 TL
Yayın İlanları % 50 indirimlidir.

BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri
KAPAK: CAĞDAŞ GRAFİK

HALK PARTİSİ'Nİ DEMOKRATİK ÇİZGİDE TUTMA

YALÇIN KOÇUK

Geçen hafta yeni açıklıklar getirdi. Geçen hafta Halk Partisi ve liderleri önemli kayıplara uğradı. Parlatörlerimizin gelişme süreci içinde önemli puan kaybetti. Halk Partisi liderleri, parlamenter maşaları sorununun bütün gelişimini bilmelerine karşın, bu sorundan habersiz olduklarını ileri sürdüler. Demirel, bunu yakaladı. Olayların gelişimi içinde Demirel'in, CHP parlamenterlerinin nabızına Ecevit'ten daha yakın olduğu ortaya çıktı. Demirel'in Ecevit'e yönelttiği yakıştırmaları, CHP Ortak Grubu'nda CHP'li parlamenterler, aynı kelimelerle olmasa bile, tekrarladılar. Ecevit'i, gemisini bırakıp kendisini kurtarmaya cabalayan kaptan olarak nitelendirildi. Ecevit, döndü. Bulgaristan'daki Türk kökenli Bulgar yurttaşlarının pasaport ve vize sorunları üzerine eğildi.

Her ne pahasına olursa olsun, niteliği ne olursa olsun adı CHP olan bir ekibi hükümete getirme derdi ile Türkiye'nin tüm derterini unutanların CHP de dahil, Türkiye'ye verebilecekleri zararların bir boyutu daha ortaya çıktı. Ecevit, son haftanın bu riskli oyununa, kamuoyunu oluşturmaya inandığı bir takım "demokrat" kişilere güvenerek girişti. "Parti" kavramını anlamakta, bu "demokrat" kişilerin takımıyla birleşti. Uçaktan iner inmez, son Kurlutay'da tüm ağırlığı koyarak seçtiği yeni yönetime danışma gereksinimini duymadan, çıkışını yaptı. Kamuoyunu oluşturmaya inandığı bu "demokrat" kişilerin takımı, her türlü girişime kayıtsız kuşulsuz destek olacağını biliyordu. Yanılmadı. Ama bu destek yetmedi. Destekleyenler de Ecevit ile birlikte geriledi. Kaçınılmaz olan durum bir kez daha ortaya çıktı.

Geçen haftanın gelişmeleri pazar günü başladı. Pazar günü Ankara İİ Kongresi'nde TIP Genel Başkanı konuştu. Geçen hafta daha büyük bir açıklıkla başladı. Behice Boran, şunları söyledi: "Bizim açımızdan CHP bütünlüğünü korumalı ve bütünlüğünü koruyarak, mümkün olabildiğince demokratik bir çizgide tutulmalıdır. 'Tutulmalıdır' kelimesini bilerek söylüyorum. Demokratik çizgide olmalıdır, demedim. Tutulmalıdır, dedim." Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketinin ve Genel Başkan'ın Halk Partisi'ne bakiş açısının özü böyle. Bu öze göre Halk Partisi'nin kendiliğinden demokratik bir çizgide olması söz konusu değil. Mümkün değil. Halk Partisi'nin demokratik bir çizgiye getirilmesi için çaba harcanması gerekir. Ayrıca CHP'nin demokratik çizgide tutulması için de çaba harcanması gerekir. Behice Boran, bu gerekliliğin nedeni ve nasıl yerine getirileceğini de, net bir biçimde, ortaya koydu: "Çünkü, CHP'nin olabildiğince demokratik çizgide kalabilmesi sadece kendisine bağlı değildir. Daha çok onun dışındaki, kümesidemicileri sola, soldaki işçi sınıfı hareketine bağlıdır. CHP'nin, programıyla, iç yapısıyla, burjuvaziye yaklaşması ve uyumlaşması üzerinde durduk. Bu konumundan dolayı ve esas itibarıyla bir burjuva partisi olduğu, kapitalizmin dışına çıkması öngörmediği için, CHP hareketi eğik ve kaygan bir sathı üzerindedir. Ancak soldan gelecek, solda olan bir ağırlık, ancak işçi sınıfının ağırlığı onu olabildiğince demokratik bir çizgide tutabilir. Bunu söylemek, CHP'nin işine karışmak değildir. Bu eşyanın tabiatında var olan, eski deyimlerle, mündemec olan bir husustur".

Halk Partisi'nin olabildiğince demokratik çizgide tutulması sorunu, pratik ve teorik sorunları da beraberinde getiriyor. Önce, teorik sorun. Önce, sorun ne zaman ve nasıl ortaya çıkıyor? Lenin'in İki Taktik adlı çalışmasında şunlar yazılı: "Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin Üçüncü Kongresi için formüle ettiğimiz taktik sloganlar, demokratik-devrimciler ile cümhuriyetçi burjuvaların sloganlarıyla çakışmaktadır. Rusya'da bu burjuvazi ve küçük burjuvazi, henüz büyük bir halk partisi biçiminde oluşmamıştır". Lenin burada, 'halk partisi' deyimini için bir dipnot düşüyor ve şunları yazıyor: "Sosyalist-İhtilalciler, her ne kadar bu grubun eylemlerinin nesnel anlamı yalnızca devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin amaçlarını gerçekleştirme görevine indirgenbilirse de, böyle bir Partinin nüvesi olmaktan çok bir terörist entellektüel grubu oluşturmaktadır". Lenin, dipnottan sonra, şöyle devam ediyor: "Fakat sadece bugün Rusya'da ne olduğunun tümden cahilli, böyle bir partinin öğelerinin bulunduğundan kuşku duyulabilir. Biz, (eğer büyük Rus devrimi ilerleme kaydedecekse) yalnızca Sosyal-Demokrat Parti'nin örgütlediği proletaryaya değil, fakat bizimle yana yana yürüme yeteneğine sahip küçük burjuvaziye de öncülük edeceğiz." (Lenin, Seçme Eserler, sayfa 483, İngilizce)

Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketi Leninizmi yaşıyor. Leninizm, yirminci yüzyılın marksizmi. Leninizm, yirminci yüzyılın başında doğdu. Yirminci yüzyılın son dörtte birinde Türkiye, Leninizmi daha net ve daha belirgin çizgilerle yaşıyor. Ekonomik ve sınıfsal yapıdaki gelişmeler yüzünden. Bu yüzden Leninizmin ilke ve yasaları, Türkiye'de daha net ve belirgin bir biçimde yaşıyor. Yasa ve ilkelerle değişiklik yok. Netlik ve belirginlik var. Leniniz-

min canlılığı da buradan geliyor. Zaman, eskitmiyor. Yasa ve ilkelerin daha net bir biçimde ortaya çıkmasına yol açıyor. Bir örnek, burada: Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketi, 12 Mart'tan önce de sonra da, küçük burjuva terörist hareket ve eylemleri hiç bir zaman sosyalist hareket ve eylem olarak görmedi. Bu hareket ve eylemlerdeki demokratik özelemlere sahip çıkarak, burjuva özü- nü vurguladı. Bugün de vurguluyor. Her türlü hoşizmin, aslında ve özünde burjuva niteliği taşıdığını ve giderek yalnızca burjuvazinin, özellikle de büyük burjuvazinin işine yaradığını ısrarla ortaya koyuyor. Koymaya da devam edecek.

Yirminci yüzyılın başında Lenin, demokratik ve burjuva bir halk partisinin yokluğuna işaret ediyor. Bir eksiklikten söz ediyor. Bu tarihte Rusya'da burjuva ve hatta kendilerine 'liberal' adını takan burjuva partileri var. Fakat demokratik olamıyorlar. Lenin'in demokratik ve burjuva bir halk partisinin oluşmasından ve böyle bir partinin etkinliğini göstermesinden yana olduğu çok açık. Yirminci yüzyılın başında böyle bir partinin öğelerinin bulunduğu söyleniyor. Yirminci yüzyılın son dörtte birinde ise etkin bir demokratik hareket ve partisi, kesinlikle oluşmuyor. Burjuvazinin demokratikliği tümden yitirmesi, küçük burjuvazinin ilerliliğinin ise çok gerilerde kalması, böyle bir durumu ortaya çıkarıyor. Yirminci yüzyılın son dörtte birinde Leninizm, daha canlı ve etkin bir biçimde yaşıyor. Demokratik işlevlerin gerçekleştirilmesi de, çok büyük ölçüde, işçi sınıfı hareketinin sorumluluk alanına giriyor.

Türkiye, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için mücadele dönemini yaşıyor. Bu mücadele döneminde eksiklik de, büyük bir açıklıkla, ortaya çıkıyor. Eksik olan işçi sınıfının siyasal hareketi, iktidara yürüyen sosyalist hareketi değil. Burada eksiklik yok. Kesinlikle yok. İşçi sınıfının iktidara yürüyen siyasal hareketi kesinlikle var. Eksiklik, başka yerde. Eksiklik, etkin bir demokratik hareketin ve partisinin olmamasında. Eksiklik, sosyalist hareketin dışında. Bugün Halk Partisi, etkin bir demokratik hareket olamıyor. Bugün demokratik özelemleri, işçi sınıfı ideolojisinin dışında yöntem ve kapsamla dile getiren cuntacı ve hoşizmin eğilimler, kendi içinde tutarlı bir demokrat programı ortaya koymuyor. Bu yüzden küçük esnaf ve köylülük, etkinliğini gösterebilmek için, sosyalist örgütlenmeyi bekliyor.

Üstelik eksiklik giderek de artıyor. Cuntacı eğilimler ve hoşizmin hareketler, 1971 öncesinin çok gerisinde. Program olarak çok gerisinde. Bugün hoşizmin, her hangi bir programdan yoksun "bayağı" bir siyasal hareket niteliğindedir. Artık demokratik özelemleri de yansıtmıyor. Halk Partisi ise burjuva özünü bütün eylemlerine ya da eylemsizliklerine yansıtmakta hiç bir sakınca görmüyor. Bir kasedeki aşure kadar çeşnili, kısır ve verimsiz, Türkiye'nin sosyalist potansiyelinde etkisiz ve etkisizlikte mahkum bir takım fetişlerin desteğini sağlamayı, önemli bir güvence sayıyor. Bu güvenceye güvenerek büyük burjuvazi ile bağlarını, sürekliliği ve organik bağlar zincirine çevirmenin hiç bir maliyeti olmayacağını düşünüyor. Bir takım "demokrat" kimselerin kamuoyunu "ayarlamak" yeteneklerini abartarak çok hızlı ve riskli oyunlara girişiyor. Demirel karşısında, ezik ve küçük bir duruma düşüyor. Burjuva partisi CHP, sosyalizmi fetişizim sayanlarla, her ne pahasına olursa olsun her ne nitelikte olursa olsun CHP'yi 1977 yılında hükümette görmek için demokratikleşme sorununu tümden unutan bir takım "demokrat" kimselerin teslimiyetçi tutumu ile demokrasi mücadelesinde üzerine düşen görevleri yapmaktan hızla uzaklaşıyor.

Halk Partisi'nin demokratik çizgide tutulması görevi, giderek güç bir görev niteliği kazanıyor. Böyle olması, görevin ortadan kalkması anlamına gelmiyor. Gelmez. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi güç bir mücadeledir. Bütünüyle güç bir mücadeledir. Güçlüğü bilinerek yapılan bir mücadeledir. Mücadelede demokrasi için mücadele de var. Ancak burada bu üçlü arasında diyalektik bir birlik var. Burada bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi, sosyalizm mücadelesinden ayrılmıyor. Böyle olması bu mücadeleyi yürüten hareketin dışında ayrıca etkin bir demokratik hareketin eksikliğini ortadan kaldırmıyor. Tam tersine demokrasi mücadelesine adına ortaya çıkan hareketlerin demokratik bir çizgiye çekilmesi ve olabildiğince demokratik çizgide tutulması görevini de beraberinde getiriyor. Bu görev, güç ve sabır isteyen bir görevdir. Sosyalist hareketinin ise güç görevlere alışık ve demokratlarla karşı sabırlı olduğu hep biliniyor. Sosyalistler, geri ve tutarsız programlar sosyalist program olarak ilerleye sürülmediği sürece son derece sabırlıdır. Sosyalistler, geri ve tutarsız programlar sosyalist mücadeleden ertelenmesi tezlerine gerekçe yapılmadığı sürece büyük sabır gösterirler. Geri ve tutarsız programların kendi içinde tutarlı bir programa dönüştürülmesi için her türlü çaba ve sabrı gösterirler. Halk Partisi'ne karşı tutumlarının özünde böyle bir bakış açısı yatıyor.

VARLIK ÖZMENEK

İŞBİRLİKÇİLİĞİN

**MAKİNA KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU (MKE)
BİR KAMU İKTİSADİ TEŞEKKÜLÜ...**

**MKE İŞYERLERİNDE HALEN 15 BİNİN ÜZERİNDE İŞÇİ
ÇALIŞIYOR. MKE, ÖZELLİKLE ORDUYA SILAH VE MALZEME
ÜRETİYOR.**

**KURUMUN İŞYERLERİNDE ÇALIŞAN İŞÇİLERİN HE-
MEN TAMAMI, TÜRK-İŞ'E BAĞLI SARI SENDİKALARIN KU-
ŞATMASINA ALINMIŞ DURUMDA.**

**MKE, HER TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ DÖNEMİNDE, SENDİ-
KA AĞALARI İLE ORTAKLAŞA, İŞÇİLERİ BASKI ALTINDA
TUTUYOR. SONUÇTA ÇEŞİTLİ OYUNLARLA İŞÇİLER, İŞ-
VEREN İSTEKLERİNE RAZI EDİLİYORLAR. İŞÇİLERE YA-
PILAN BASKILAR, ÖZELLİKLE ŞOVEN, MİLLİYETÇİ YIL-
DIRMA TAKTİKLERİYLE YÜRÜTÜLÜYOR.**

**İŞÇİLERE: "BU FABRİKALAR ORDUYA SILAH, MALZEME
YAPIYOR. ÜCRETLER KONUSUNDA FAZLA SES ÇIKAR-
MAYIN, TEPENIZE BİNERİZ" DENİYOR...**

**İŞÇİLER, YILLARCA KENDİLERİNE UYGULANAN BU
BASKI VE TEHDİT ÇEMBERİNİ DEMOKRATİK HAKLARINI
KULLANARAK YENİ YENİ KIRIYORLAR...**

**MKE ANTALYA PİL FABRİKASI İŞÇİLERİ. 7 KASIM 1975
TARİHİNDE BU YANA GREVDE. PİL GREVCİLERİ 14 AY-
DIR, İŞVERENİN TÜRLÜ ÇEŞİT YILDIRMA TAKTİKLERİNE
YİĞİTÇE KARŞI KOYUYORLAR. İŞVEREN PİL GREVİNİ
KIRMAK İÇİN YASADİŞİ DENEMEDİK YOL YÖNTEM Bİ-
RAKMADI.**

**15 BİN MKE İŞÇİSİ, ANTALYA PİL GREVİNİ DESTEKLI-
YOR VE SONUCU İNANÇLA BEKLİYOR, GREVCI ARKA-
DAŞLARINA GÜVENİYOR.**

**İŞÇİYE UÇ KURUŞLUK ÜCRET ZAMMINI VERMEYEN
MKE İŞVERENİNİN, İHALE-İTHALAT İŞLERİNE İLİŞKİN
DOSYASINI "YÜRÜYÜŞ" AÇIKLIYOR...**

**BAŞTA İŞÇİ SINIFI OLMAK ÜZERE, TERİYLE YAŞAMI-
NI SÜRDÜREN EMEKÇİ HALKIN MİLYARLARCA LİRASI-
NIN YABANCI FİRMALAR, YERLİ İŞBİRLİKÇİLERİ VE BÜ-
ROKRASİDEKİ BAĞLANTI ÜÇGENİNE PEŞKEŞ ÇEKİLDİĞİ
SOMUT BİÇİMDE AÇIĞA ÇIKIYOR.**

**"YÜRÜYÜŞ" ARŞİVİNE ALDIĞI DOSYALARI KISA VE
ÖZLÜ BİÇİMDE SUNUYOR:**

1

KIRIKKALE ÇELİK TEL VE BANDAJ TESİSİ İHALESİ

Makina Kimya Enstitüsü Kurumu Genel Müdürlüğü ile Fried Krupp Industriebau adlı yabancı firma arasında 1965 yılı sonunda yapılan bir sözleşmeyle 475 bin marka ihale edilen ve yılda 7900 ton üretim öngörülen Kırıkkale Çelik Tel ve Bandaj Tesisi, sözleşme hükümlerince 1967 yılı sonunda teslim edilmesi gerekirken, sözleşme yapılan açık hatalar ve yolsuzluklar nedeniyle aradan on yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen tamamlanamadı.

MKE, zaman kaybı da dahil büyük maddi zararlara uğratıldı.

Yılda 7900 ton çelik tel ve testere bandı üretimi öngörülmesine rağmen bugüne kadar 403 bin 750 mark sarfedilecek kurulan Tesis, istenilen hedefler yönünde üretime geçemedi. Tesis 1970-1975 yılları arasında ancak sırasıyla 71, 3 ton, 104,1 ton, 100,7 ton, 53,9 ton, 69,3 ton ve 121 ton üretimde bulunabildi.

Kurumun, çıkarlarını koruyucu sağlam bir sözleşme yapmayan, tesisin yapımında meydana gelebilecek gecikmelere ilişkin uygun ceza hükümlerini sözleşmede belirlemeyen kurum yetkilileri, yüzbinlerce lira sarfıyla yapılan tesislerin işe yaramazlığını itiraf ederek, tesisin sökülerek Krupp firmasına iadesini talep ediyorlar.

Ancak, sözleşmede dayanılacak sağlam hükümler bulunmadığından, istekleri Krupp tarafından kabul edilmiyor.

MKE yetkilileriyle Krupp firması temsilcileri, sadece bakiye Krupp alacağının (Kesin kabulde ödenecek 71 bin 250 mark ve 20 bin personel masrafı) ödenmemesi suretiyle "dostane bir hal yolu" seçtiler...

MKE ile Krupp firması arasında sözleşmeye göre, 1968 yılı başında üretime geçmesi öngörülen Çelik Tel ve Bandaj Tesisi'nin iş yapamaz durumda kalmasıyla Türkiye'nin uğradığı döviz kaybı toplamı 610 milyon lira...

Tesis, sözleşmede öngörülen süre içinde tamamlanabilsediyse dokuz yıllık üretim çelik tel ve testere bandı toplam 71 bin 100 ton olacaktı. Dokuz yıl içinde (o da istenilen özelliklerde olmamak kaydıyla) üretilen çelik tel ve testere bandı ise sadece toplam: 520 ton...

2

TEZGAH İTHALI

MKE Kurumu, yasalara, satınalma yöntemlerine ne oranda sadık?

Bu husus, Kırıkkale Çelik fabrikasına Avusturya GFM firmasından alınan süreklili döme tezgahlarına ilişkin işlemlerin incelenmesiyle açığa çıkıyor.

Satınalmaya esas teşkil edecek ne bir proje, ne bir şartname ne de piyasa araştırması yok. Dahası, ilgili fabrikanın, yani Çelik Fabrikasının bir ihtiyaç bildirimi dahi yok. 1973 yılında kurumun başka işleri için Almanya, İtalya ve Yugoslavya'ya giden bir "hey'et" Avusturya'ya da uğruyor ve GFM firması yetkilileriyle görüşmeler yapıyor.

MKE'ye 1974 Temmuz ayında gelen firma teklifi çok ilginç. İlginçlik, söz konusu teklifin, "Hey'et" üyelerinden Genel Müdür Yardımcısı Akın Çakmakçı'nın adına gönderilmiş olmasıyla başlıyor. Teklifte, GFM firmasının, söz konusu tezgahın satışı yolunda 1974 Eylülüne kadar kullanılmak üzere bir devlet kredisi sağladığı da belirtiliyor ve kaydedilen tarih geçirildiği takdirde, bu kredi olanağının ortadan kalkacağı hatırlatılıyor!

Bu arada ilginç bir raslantıyla, teklifi alındığı gün hazırlanan bir raporda, Çelik Fabrikası haddehanesinin artık "teknik ve ekonomik ömrünü doldurduğu" belirtiliyor.

Haddehanenin ömrünün sonunu ilan etmesi için yeni tezgahın alınma ilişkin teklifin kuruma gelmesini beklediği anlaşılıyor...

Aynı raporda, "yapımı planlanan çeşitli top namurlarının bir sorun yaratdığı, bu durum karşısında, ya yeni bir çelik haddehanesinin kurulması, ya da, süreklili döme tezgahı satın alınmasının gerektiği" de ileri sürülüyor...

DEMİREL, HOR TEŞEBBÜS RUHU

"Hey'et" bu arada, GFM firmasının ürettiği süreklili döme tezgahı hakkında teklif de istiyor. "Hey'et" Türkiye'ye döndükten sonra bu tezgahın "üstünü" nitelikleri hakkında bir rapor vermediği ihmal etmiyor. Sonuçta satınalma işlemi için gerekli ortam yaratılıyor.

Yeni bir haddehane kurulması 200-250 milyonluk bir yatırımı gerektirdiğinden ve zaman alacağından bunun yerine "çok ekonomik biçimde" süreklili döme tezgahı alınması öğütleniyor.

Sonuç olarak, Avusturya GFM firmasının teklifi, rapor ile birlikte Yöne-

MKE DOSYASI

tim Kurulunda görüşülüyor ve değeri yaklaşık 60 milyon lira olan tezgahın alınmasına karar veriliyor.

Kurum, GFM firmasının sağladığı krediyi kullanmak için Sanayi ve Maliye Bakanlıklarından izin isterken, "Bu firma Amili mütehasıs firma olduğu için ihaleye çıkılmadı" diyor!

Kurumun, satınalmalarda uyguladığı ilginçlikler bitmiyor.

İzmir'de kurulu bir özel şirkentin o tarihlerde çalışan bir Alman firmasından satın aldığı daha geniş kapasiteli bir sürekli dövmeye tezgahı mevcut. MKE kurumu, Avusturya GFM firmasıyla satın alma sözleşmesini imzaladıktan sonra, İzmir'deki özel şirkete bir mektup yazarak soruyor: "Biz bu tesiste neler yapabiliriz?"

3

BARUT İHALESİ

Gazi Fişek Fabrikasında 1975 yılı içinde NATO'nun 72,62 mm'lik mühimmat siparişinde kullanılmak üzere dışardan 75 ton barut satın almak istiyor.

Aslında, Gazi Fişek Fabrikasında bu nitelikte barut imal ediliyor. Ama üretilen barutun 3-4 ay dinlendirilmesi gerekli. "Bunun için" ithalata başvuruluyor!...

Yabancı firmalardan teklifler alınıyor.

Kilogram olarak en ucuz teklifi "Kemira Oy" adında bir Finlandiya firması veriyor: 74,95 TL.

Gazi Fişek Fabrikası tüm teklifleri değerlendirirken, bu firmanın teklifi üzerinde hiç durmuyor.

Teklifler arasında, ilk önce "Societe National" firması ile "Wasag Chemie" firmasının teklifi uygun bulunuyor.

Adı geçen firmadan yapabilecekleri azami indirim isteniyor.

Bunun üzerine "Wasag Chemie" firması 87,39 TL, "Societe National" firması da 87,85 TL fiyat veriyorlar.

Bu yeni teklifler karşısında Gazi Fişek Fabrikası, önce "Societe National" teklifinin biraz pahalı olmasına rağmen şartnameye uygunluk, teslim süresi ve diğer yönlerden avantajlı olduğunu, bu firmadan alınmasını istiyor.

Ama bir kaç gün sonra fikir değişiyor. Bu kez "Wasag Chemie" den alınmasına karar veriliyor. İhale de, Yönetim Kurulu kararıyla bu firmaya veriliyor.

İhaleden sonra "Kemira Oy" firması şartnameye uygun ve ucuz teklifi kendisi verdiği halde ihalenin niçin kendisine verildiğini soruyor.

"Kemira Oy" firmasından gelen bu yazı üzerine MKE yetkilileri ihtiyatlı davranmayı ihmal etmiyorlar! Bu firmadan da 5-6 ton barut sipariş ediliyor...

Aynı yılın sonlarında 50 tonluk bir barut ihalesi daha yapılıyor. Ama ihale "Wasag Chemie"ye yapılıyor.

Her iki parti alım da, ihalelerinden itibaren beş altı ay içinde gerçekleşiyor.

İlk bakışta ayrıntılı gibi gelen bu husus önemli...

Şunun için önemli: Barutun ithal edilmesi nedeni, kurumca, Gazi Fişek Fabrikasının kendi imal ettiği barutu 3-4 ay dinlendirme zorunluluğu olarak belirlenmiştir.

Oysa ithal edilen barut ithali ise ancak beş-altı ayda gerçekleşiyor.

Bu bir.

Öte yandan barutun ithalinden önceki günlerde 1975 yılı başlarında kurumun bir de, Nitro selüloz ihracatı konusu. Nitro selüloz barutun yüzde 95 oranında hammaddesini oluşturuyor. Yıl ortalarında Mısır'a 100 ton nitro selüloz ihracatı ediliyor. Bu ihracat tonu 1300 dolardan yapılıyor. Yüz tonluk ihracattan 130 bin dolar elde ediliyor. Oysa barut ithalatı ton başına 5 bin dolara mal oluyor. 125 tonluk barut ithalatı 10 milyon 995 bin TL karşılığı dövizle gerçekleşiyor...

lott 4003" rumuzunu kullanarak ithalata çıkıyor.

Firmalardan bu rumuzla teklif isteniyor.

Bu marka Degussa firmasının özel markası. Bunun için diğer firmalar "Hartlott 4003" ün niteliğini anlamadıklarından teklif vermiyorlar. Bu malzemeler 1968'de 625 kilogram toplam: 117.188 mark.

1970 başında 700 kg. toplam değeri 78 bin 15 mark.

Aynı yılın Mayıs ayında yaklaşık 450 kg. toplam değeri 45 bin Mark olmak üzere hep "Degussa" firmasından alınıyor.

Ancak 1973 yılında alıma çıktığı zaman "Sheffield Smelting" firması, temsilcisi HALMAN ticaret kanalıyla gönderdiği mektupta "Teklif isteme mektubundaki Harlott 4003 ibaresinden belirli bir firmanın spesiyalitesinin satın alınmak istendiği açıkça anlaşılacak-

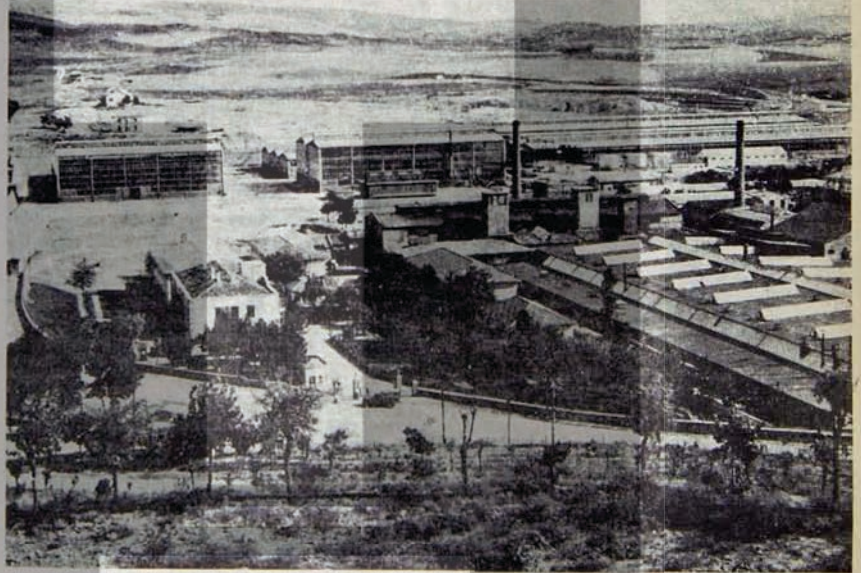
Ya da ithalata çıktığına göre, bu malzemenin din BSS, SAE vb. uluslararası standart numaralarını bildirmelisiniz. İhaleye bu şekilde çıkarak teklifler alabilirsiniz" diyor.

Bunun üzerine MKE'nin alım müdürlüğü fabrikayı uyarıyor. Yalnız marka ismi yetinilemeyeceğini, şartname hazırlanması gerektiğini bildiriyor. Fabrikadan bu şartname gümüş yüzde 40, bakır yüzde 19, çinko yüzde 21, Katmiyum yüzde 20 olarak kimyevi terkinibini gösteren ve kopma dayanıklılığını uzaama, sertlik vb. gibi fiziksel özelliklerini gösteren bir şartname geliyor.

Bunun üzerine bu alım, Sheffield firmasından yapılıyor: 725 kg. olarak...

Fabrika, 1974 de 1000 kg. Yıl sonunda da 1000 kg. olmak üzere iki alım istediğinde daha bulunuyor. Ancak alım müdürlüğü tam bu sırada, bu malzemenin fabrikada yılda ne kadar kullanıldığını soruyor. Alınan cevap gerçekten hayret verici: Fabrika bu malzemenin dört yılda yalnızca 25-30 kg. malzeme kullanmış. Ambarlarda iki ton dolayında, yani yüz yıllık ihtiyaca yetecek gü- müş kaynak teli var.

Bunun üzerine alım müdürlüğü fabrikadan 1974 yılında yaptığı bin'er ki-

MKE TESİSLERİ- DOSYALAR, DOSYALAR...

4

GUMUŞ KAYNAK TELİ İTHALİ

MKE'nin Kırıkkale Silah Tüfek Fabrikasında Milli Savunma Bakanlığı adına 63 ve MG 3 tüfekleri imal ediliyor.

Bu tüfeklerin yapımında, sert metal uçlarının birbirine kaynatılması amacıyla sert gümüş kaynak teli kullanılmaktadır.

Bu tüfeklerin yapımı için "Know-how" veren firma, bu kaynak teli için "Hartlott 4003" rumuzunu kullanıyor.

Silah tüfek fabrikası, bu malzemenin analizini yapmaksızın sadece "Hart-

tadır. Ancak bu maddenin fiziksel durumu ve fonksiyonu teklif isteme mektubunda anlaşılmamaktadır. Biz bu maddenin niteliğini merak ettik. Sonuç olarak bunun gümüş kaynağı alaşımı olduğunu tespit ettik.

İlgili firmalarımıza da, Silver Brazig alloys shall be Subsidiary Degussa Hartlott 4003 açıklamasıyla teklif göndermelerini bildirdik. İngiltere'deki firmalarımızdan aldığımız cevaplarda spesifikasyon veremediği için teklifte bulunamayacakları bildirilmiştir.

Firmaların bize gönderdiği prospektüslerden bu malzemenin norm bir malzeme olduğu kolaylıkla anlaşılacaktır. İlişkide gönderilen prospektüslerdeki kalitelerden herhangi birine uyması kuvvetle muhtemeldir.

Eğer teknik bir gerekçemiz varsa Hartlott 4003 olarak imalatçıdan satın alabilirsiniz.

İhtiyaç talebine karşı çıkıyor. Alım müdürlüğünün direnmesi sonucu bu alımlardan vazgeçiliyor.

Çıkan sonuç şu: Şartname hazırlanmadan sadece "know-how" veren Fritz- verner'in tavsiyesi üzerine siparişe başlandığı anlaşılıyor. Şartnamesiz alıma çıkılması MKE'nin satınalma esas ve yetkileri yönetmeliğine aykırı.

Satınalma esas ve yetkileri yönetmeliğinde, yeter derecede bilgi verilmemesi yüzünden, yapılan alımlar sonradan gerçek ihtiyaçlara uymazsa sonuçtan alım teklifinde bulunanlar, yanlış tahakkuk ettirebilecekleri teklif ve siparişlerden dolayı alım organları sorumlu.

Ayrıca, bu malzemenin kurumun kendi fabrikalarında, örneğin pirinç fabrikasında da imal edilebileceği teknik elemanlar ifade edilmektedir.

Usulsüz ithalata bir örnek daha. Ama yolsuzluklar burada bitmiyor. ➔

5

ÇELİK ÇEKME FABRİKASI İHALESİ

MKE'ce gerçekleştirilen Çelik Çekme Boru Fabrikası için yabancı firma teklifleri 1966 yılında alınır. Alınan tekliflere göre, başlıca iki teknoloji mevcut. Biri "Pilger" diğeri de "Extrusion presi" yöntemi diye anılan yöntemleri içeriyor.

Her iki yöntemin fayda ve sakıncalarını incelemek üzere bir teknik kurul oluşturulup Almanya ve İspanya'ya gönderiliyor.

Bu kurul dönüştürdüğü raporda "Extrusion presi" yönteminin salık veriyor. Bunun üzerine sözleşmenin hazırlanması için ayrı bir teknik kurul oluşturuluyor. Bu kurul teklifleri inceledikten sonra 3 milyon 261 bin dolarla "en ucuz ve uygun" teklifi veren Japon "Marubeni İda" firmasına ihaleyi uygun buluyor. Öbür firmalar ve bunlardan biri olan "Davy United" adlı İngiliz firması daha pahalı ve eksik tekliflerde bulunmuşlardı.

"Davy United" firmasının teklifi 3 milyon 669 bin dolardır.

"Davy United" ile "Marubeni" firmasının teklifi aynı tabana oturduğunda fiyat daha da yükselmekte 4 milyon 336 bin dolara yükselmektedir.

Bu teklifler MKE Kurumu Yönetim Kurulunda görüşülüyor. "Marubeni" değerlendirmeler sonunda "her bakımdan mükemmel ve güvenilir" bulunuyor.

Bu firmayla bir sözleşme yapılması ancak sözleşmeye "Maliye Bakanlığı'nın onayından sonra yürürlüğe girer" kaydı konulması ile kabul ediliyor.

"Davy" firması için de, "fiyatın yüksek, teklifin eksik, firmanın sadece makina imalatçısı olduğu" söyleniyor. "Davy" firmasına, kredi koşullarını bildirmeleri halinde, "yüklenimi kapsamamak üzere teklifleri üzerinde düşünülceğine" ilişkin bir yazı yazılmasına karar veriliyor.

Bunun üzerine "Marubeni" firmasıyla 1967 Temmuz ayında sözleşme yapılıyor. Maliye Bakanlığına başvurularak, Japonya'dan finansman kredisi için giriş isteniyor. Ancak Maliye Bakanlığı Japonya'dan "finansman kredisi sağlanmadığını" bildirdiğinden ve "Marubeni" ile yapılan sözleşmenin feshini istediğinden hiç direnilmeden bu firma ile yapılan sözleşme 1968 yılı başlarında feshediliyor...

Bu arada, "Davy United" firmasına kredi koşullarını bildirmeleri için yazılan mektuba gelen karşılıkta, 25 yıl vadeli faizsiz bir kredi sağlandığı bildiriliyor ve 1 milyon 267 bin 290 sterlin fiyat teklifi ediliyor. Yönetim Kurulu, kredi koşulları yönünden teklifi uygun görerek 26 Aralık 1967 tarihinde "Davy" ile sözleşme yapılıyor.

Ancak bu firmanın son teklifi 1 milyon 267 bin 290 sterlin iken, her ne hikmetse sözleşme 1 milyon 586 bin sterlin üzerinden imzalanıyor.

1968 Mayıs ayında iki hükümet arasında kredi anlaşması varılıyor. Yapılan sözleşmede 2 inç'ten küçük boruların imali öngörülmediğinden, bunun için de "Davy" ile ek bir sözleşme daha yapıp, yaklaşık 4 milyon dolarlık ek bir yükümlülük altına daha giriliyor. Yani yeni mali yükümlülüklerle ancak, sözleşmesi feshedilen "Marubeni" firmasının teklifinin bütünlüğüne ulaşıyor... Anlaşılacağı gibi "Marubeni" firmasının teklifi 2 inç'ten küçük boru üretimini de kapsamaktaydı...

iki firma teklifi arasındaki farklar TL olarak da şöyle:

Japon "Marubeni" firmasının teklifi yaklaşık: 30 milyon TL.

İngiliz "Davy United" firmasının sözleşme fiyatı: 50 milyon TL.

"Marubeni" firması teklifi 2 inç'ten küçük boruları da kapsamak üzere 22 çeşit boru üretimini kapsamaktaydı. Oysa "Davy"nin teklifinde 2 inç'ten küçük borular yok.

Firmayla, 16 çeşit boruyu kapsayan eksik teklifi için salt kredi veriyor diye "Marubeni" teklifinden 10 milyon lira daha pahalı bir fiyatla sözleşme yapıldıktan sonra, bir de, 2 inç'ten küçük çaplı borular için 10 milyon lira tutarında ek sözleşme yapılıyor...

"Marubeni" firmasıyla mukavelenin feshi için Maliye Bakanlığı MKE'yi adeta zorluyor. Kurum da, Maliye Bakanlığına "Marubeni" firması teklifinin teknik ve ekonomik üstünlüklerini bildirmek için herhangi bir girişimde bulunmuyor...

pasinesine ulaşamıyor.

Çünkü bu konudaki bir Yönetim Kurulu kararında minimum kapasiteye ulaşmak için 7 milyon TL'lik yatırım daha gerekli...

6

SİLAH TÜFEK FABRİKASI İÇİN MALZEME İTHALI

MKE Silah Tüfek Fabrikası için 1974 yılında malzeme gereksinimi duyuluyor. Bunun için de çeşitli yabancı firmalardan teklif isteniyor...

On adet teklif geliyor.

Teklifler, değerlendirilmek için Silah Tüfek Fabrikasına gönderiliyor. En ucuz teklif, "Horbach-Schmitz" firmasına ait. "Horbach-Schmitz" in teklifi: 1 milyon 444 bin TL.

Ondan sonra sırasıyla "Zapp-Fortuna" firması: 1 milyon 528 bin TL.

zellikleri teyid ettik, uluslararası bir büroda ekspertiye de kabul ederiz, niçin bize verilmiyor" diyor.

Daha sonra aynı firmanın serzenjisi şöyle: "Biz size geçmiş yıllarda da malzeme verdik. Kalite konusunda herhangi bir şikayet olmadık..."

Doğrusu, bu firmanın teklifindeki malzeme özellikleri kurumun şartnamesine tıpatıp uyuyor...

Ucuz teklif veren firmalardan "Transex", "istenilen malzemenin tüfek imalatına uygun olduğunu garanti etmenin a-fişlagelmış bir usul olmadığını, diğer ülkelerin üreticilerinden böyle bir garanti istenmediğini, norm, tolerans ve diğer özelliklerin belirtilerek teklif istendiğini, firmalarının kurumca istenen tüm teknik özelliklerini temin ettiğini" belirtiyor, "Röchling" firmasından daha ucuz teklif verdikleri halde ihalenin kendilerine verilmesini üzüldüklerini belirtiyor.

İşin daha da ilginç yönü şu: İhalenin verildiği "Röchling" firması kuruma sattığı malzemeleri gene bu ihaleyi teklif eden ama teklifinde "Kullanma amacına uygunluk" garanti etmemiş olan bir başka firmadan, "Hoesch" firmasından alıp, kuruma satıyor. "Hoesch" firması da bu durumu temsilcisi aracılığı ile kuruma

HERKESTEN ÖNCE ONLAR ANLAYACAK

"Davy" ile yapılan sözleşmeye göre, bu tesis 1972 başında işletmeye açılmaktadır. 2 inç'ten küçük boruların yapımı için yapılan ek sözleşmeye göre, sağlanacak donatım ise 1973 başında faaliyete geçmelidir. Bu tesis 1976 yılı Mart ayında işletmeye açılıyor!

Bu geçişte, yılda 46 bin 500 tonluk üretim kaybına neden oldu.

İhaleye çıkmadan önce hazırlanması gerekli şartname yok. Sözleşmede, geçikme halinde ceza hükümleri yetersiz. Yatırımın başlangıcında kurulan teknik heyette bulunan Alım Müdürü, yatırımın devam ettiği yıllarda "Davy"nin Türkiye temsilcisi "Mesta"nın yetkilisi olarak firmayla yazışma yapılıyor.

1976 yılında da öngörülen üretim ka-

"Transex" firmasının teklifi: 1 milyon 734 bin TL.

"Röchling" firmasının teklifi: 2 milyon 626 bin TL. vb...

Silah Tüfek Fabrikası "Kullanma amacına uygun olduğunu" garanti etti, diyerek dördüncü sırada teklif veren "Röchling" firmasının teklifini tercih ettiğini bildiriyor.

Fabrika, malzeme çeşitleri yönünden eksik teklifte bulunan firma tekliflerini ise hiç dikkate almıyor. İhale, "Röchling" firmasına yapılıyor.

İhaleden sonra, daha ucuz teklif veren firmalardan itiraz sesleri yükseliyor. "Horbach-Schmitz" firması, temsilcisi aracılığıyla "spesifikasyonları ve gönderilen resimlerdeki kimyasal ve fiziksel ö-

bildiriyor...

Bütün bunlar bir yana, "Röchling" firmasının gönderdiği malzemelerden 300-400 bin liralık kısmı paslı, bozuk, hasarlı çıkıyor. Ama sonuçta öylece kabul ediliyor...

Aynı yıl bu fabrika için bir başka alım daha yapılıyor. Çelik boru, profil ve lama alımı... Bunun için de bir çok firmadan teklif isteniyor. Gene tam teklif veren firmalar ayrılıyor. En ucuz teklif "Horbach" firması veriyor, 900 bin TL.

İkinci teklif "Röchling" firmasından geliyor: 1 milyon 150 bin TL.

Silah Tüfek Fabrikası, "Röchling" firmasıyla "spesifikasyonları ve gönderilen resimlerdeki kimyasal ve fiziksel ö-

bildiriyor. Bu istek de kitabına uyduru-
luyor. Satınalma Komisyonundan, Yö-
netim Kurulundan olduğu gibi geçiyor.

Aynı yıl, bu fabrika için bir de yük-
sek karbonlu çelik alımına çıkılıyor.
Teklifler alınıyor. Silah Tüfek, her za-
man olduğu gibi "Röchling" diyor...

Teklifler şöyle:

"Wilhelm Schröder":
2 milyon 435 bin TL.
"Heckler Koch":
6 milyon 539 bin TL.
"Röchling":
7 milyon 200 bin TL.
"F. Werner":
7 milyon 400 bin TL.

Teklifler karşısında satınalma komis-
yonu bu kez karşı çıkıyor!..

"Heckler" firmasının daha ucuz tek-
lif verdiğini, bu firmanın da, "üretimi iyi
bildiğini" söylüyor.

Yönetim Kurulu siparişin "Heckler"
firmasına verilmesini kabul ediyor.

En ucuz teklifi veren "Wilhelm Sch-
röder" firmasından ise hiç söz edilmi-
yor.

MKE'nin bu gibi konularda kullandı-
ğı ölçütler garip ve ilginç... "Bizi iyi ya-
nıyor", "Garanti veriyor" ve benzeri
yaklaşımlar... Elbette hepsinin kendine
özgü belli birtakım ölçütler oluşturdu-
ğu gerçek!..

7

MANGAN DİOKSİT İHALESİ

MKE'nin Antalya Pil Fabrikası için
1975 yılında 67 ton doğal, 365 ton da
elektrolitik mangan dioksit alınmak ist-
leniyor.

Teklifler alınıyor...

Elektrolitik mangan dioksit için en
ucuz teklifi "Union Carbide" adlı bir fir-
ma veriyor. Ton başına: FOB (Satıcı fir-
manın ülkesinde teslim alım fiyatı) 745
dolar. Yani TL olarak 11 bin 398 TL.

Bundan başka, FOB 14 bin 883 TL,
C + F (Türkiye'de teslim fiyatı) 15 bin
490 TL fiyatla "N. Branz" firması, da-
ha sonra da, FOB 14 bin 137 TL, C +
F 15 bin 942 TL fiyatla da Japon "Mit-
subishi" firması geliyor..

Fabrika, öteden beri kullandığı "Mit-
subishi" mangan dioksiti almak istiyor.
Ancak, fabrikaya, MKE genel müdür-
lüğüne, "Japonya'ya Türk gemilerinin
uğramadığı, siparişin C + F fiyatla ve-
rilmesi gerektiği, C + F fiyat olarak da,
'N. Branz' firması teklifinin ucuz oldu-
ğu" bildiriliyor.

Fabrika karşılık olarak, "arada 100
bin liralık bir fark olduğunu, temel ama-
cı kalite ile yapmak olan fabrikanın,
'N. Branz' teklifi şartnameye uygun olsa
da, denenmemiş bir malzemeyi seçme
cesaretini gösteremediğini, bundan dolay-
ı sorumluluk alamayacağını" bildiriyor.

Bunun üzerine satınalma komisyonu
365 ton elektrolitik mangan dioksitin
"Mitsubishi" firmasına siparişini öne-
riyor. Ama İktisat Müdürlüğü bir de, Kim-
ya Sanayi Dairesinin görüşünü almak
istiyor. Bu dairenin görüşü şöyle: "Her
iki firma teklifi de şartnameye uygun.

ÜRETİM ERİNDE KULLANILAN MOTORLAR NASIL GETİRİLİYOR?

Şartname dışı herhangi bir özellik belir-
tilmediğine göre şartnameyi doğrulayan
teklifin kalite düşüklüğüne neden olma-
sı düşünilmez. Ama endişe varsa en
aklı yol örnek istenip denenmesidir..."

Bütün bunlara rağmen sonuçta Yöne-
tim Kurulunda 365 ton yerine 150 ton
olmak üzere mangan dioksitin "Mitsu-
bishi" firmasından alınması kararlaştırı-
lıyor.

"Union Carbide" firması teklifinden
ise hiç söz edilmiyor. Olumlu, olumsuz
hiç bir teknik gerekçe gösterilmeden bu
en ucuz teklif dikkate alınmıyor. Adı
geçen firmanın teklifinin, hiç bir teknik
mütalâaya dayandırılmaksızın üzerinde
durulmaması ilginç.

İlginç olan bir başka yan da, fabrika-
nın Japon firmasına hangi nedene daya-
nırsa dayansın bağımlılığı!..

8

BENZİN MOTORU İHALESİ

MKE'nin Gaz Maske Fabrikasında
tarım ilaçlamasında kullanılan atomizör,
pülverizatör denilen aletler üretiliyor. Bu
aletlerde kullanılan motorlar yıllar yılı
dışarıdan alınıyor.

On yıldan beri 25-30 bin motor
aldı. Yıllardır dışarıdan getirtilen bu
motorları ne hikmetse sadece iki firma
gönderiyor.

MKE Kurumu bugüne kadar denet-
lenmiş değil.

Fabrika, kimi zaman şartname bile
düzenlemeksizin "Briggs" firmasının ya
da "Fichtel" firmasının motorunu ist-
miş. Fabrika isteklerine kurumun üst
yetkililerince hemen hiç karşı çıkılmı-
yor!..

Yalnız bazan daha ucuz teklifler
varken daha pahalı firma teklifi tercih
edildiğinde bu durum Fabrikaya hatırla-
tılıyor. Ancak fabrikanın sözüm ona
teknik gerekçeli cevabı üzerine gene fab-
rika isteğine uyuluyor!..

1975 ve 1976 yıllarında, 2500'er
adet olmak üzere yapılan alımlarda bu
durum açıkça gözleniyor.

1975 yılında yaklaşık 500 bin TL.
daha ucuz bir Aspera motoru teklifi var-
ken, deneme zahmetine bile katlanıl-
maksızın çiftçilerin alışık olduğu gerek-
çesiyle 500 bin lira daha pahalı teklif
veren "Briggs" motoru alınıyor.

1976 yılında da, "Fichtel" motoru
teklifinden daha ucuz teklifte bulunan
yedi firma varken bu yedi ucuz teklif
uydurma teknik gerekçelerle reddedilip,
"Fichtel" den alınıyor. Bu alımda en u-
cuz teklifi "Transex" veriyor.

"Transex" firmasının motoru "ka-
rakteristik eğrileri belli değil, dönüş
ters" gibi nedenlerle reddediliyor.

Oysa alma çıkmadan önce hazırla-
nan şartnamelerde ne karakteristik eğ-
rileri ne de dönüş yönü gösterilmemiş.

Ayrıca bu firma proforma fatura-
sında Anticlockwise rotation, clockwise
on request açıklamasını yapmış. Yani
saatin tersi doğrultuda, istenirse saat
doğrultusunda çalışır demiş...

Fabrika bir açıklamayı görmezden
gelip, red nedeni gösteriyor.

Ucuzlukta üçüncü sıradaki "Jlo"
motoru da bir takım teknik gerekçelerle
reddediliyor.

Oysa aynı "Jlo" motoru sadece pa-
halı bulunduğu için alınmadığı teknik
yönden uygunluğu saptandığı halde bu
defa teknik bahaneler yapıyorlar. Bu
alımda da Kurumun zarar hanesine yaz-
dırılan miktar: 1 milyon lira...

9

VİONOBLOK VE BANDAJ TESİSİ İHALESİ

1965 yılında D.D.Y'nın bandaj ve
monoblok ihtiyacı ile gemi şaftları gibi
ağır dövme ihtiyaçlarını karşılamak
üzere bir tesis kurulmasına karar veril-
miş. Teklifler alındıktan sonra Wagner
firmasına ihale yapılmış. Sözleşme de-
sisinin 1967 sonunda bitirilmesi öngörül-
müş, ayrıca yılda 8640 ton üretim kapa-
sitesi gösterilmiş. Ancak tesisin kurul-
ması Makina Kimya Kurumunun temel
inşaatını geciktirmesi sonucu yıllarca
gecikmiş. Ancak 1971 de işlemeğe al-
nabiliyor. Ancak istenen nitelikte ve
miktarla bandaj üretmiyor, monobloka
gelince 1976 lara kadar hiç üretileme-
miş. Bandaj üretimi sözleşmede öngörü-
len kapasitenin % 10 - 15'i dolayında,
böylece milyonlarca liralık üretim kaybı-
na neden olunmuş. Üretilemeyen bandaj
ve monobloklar D.D.Y.'ca ithal yoluyla
karşılandığından bu aynı zamanda mil-
yonlarca dolarlık döviz kaybı anlamına
geliyor.

SESSİZLİK BOZULUYOR

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ANKARA İLİ I. OLAĞAN KONGRESİ GEÇTİĞİMİZ HAFTA SONUNDA YAPILDI. KONGRE, GENEL BAŞKAN BEHİCE BORAN'IN BİR KONUŞMASI İLE AÇILDI. BORAN'IN KONUŞMASININ BAZI BÖLÜMLERİNİ OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

Türkiye'de çeşitli basın ve yayın organlarında hep siyasi partilerden bahsedilir. Onların karşılıklı suçlamaları, tartışmaları ön plana çıkarılır ve bunlara dikkat çekilir. Bunun için de kamuoyunda, hiç değilse genel olarak okurlar arasında bütün suç partilere yüklemek eğilimi vardır: Şu partiler dar partii çıkarlarıyla hareket etmekte vazgeçeler de, memleket çıkarlarını düşünseler, diye. Bu çok söylenir, çok yazılır bir görüştür. Oysa partiler, toplumdaki sosyal sınıfların ve tabakaların siyasal düzeyde örgütleridir. Onun için MC iktidarının yaptıklarını sadece onu teşkil eden partilere yüklemek gerekir. MC koalisyonunu dayandıran sosyal sınıfa ve o sınıfın tutumuna, eğilimine, yönüne, doğrultusuna bakmak gerekir. MC iktidarının büyük burjuvazinin iktidarı olduğunu tekrarlamaya bile lüzum yok. MC'nin kurulduğu andan bu güne kadar izlediği politika da, dayandığı ve temsilci olduğu sınıfın taleplerine, çıkarlarına uygun bir politika'dır. O zaman, partiler düzeyinden, sosyal sınıflar düzeyine inerek, MC'nin dayandığı burjuvazinin durumuna bakmak gerekir.

MC'NİN ÇIKMAZI, BURJUVAZİNİN ÇIKMAZI

Bugün büyük burjuvazinin, başlıca iki derdi var: biri ekonomik, biri politik. Bu ekonomik ve politik sorunlar birbirinden kopuk değil. Ama daha iyi açıklanabilir için, böyle bir ayırım yaparak başlamak gerekiyor.

Ekonomik dert, finansman kaynağı, para kaynağı bulmak ve üretilen ürünler için pazar bulmak olarak ortaya çıkıyor. Geçen yıl da bu yıl da dış ticaret açığı 3 milyar tutuyor, bu açığı kapatmak için gizli kalemler denilen yerlerden gelen dövizler de yetmiyor. Turizmden gelen, işçilerin gönderdikleri dövizler yetmiyor. İşçi dövizleri, tersine, azalıyor. Ve onun için sadece dış ticaretimiz değil, ödemeler dengemiz de açık veriyor. Artık bu finansman güçlüğü o hale gelmiştir ki, MC iktidarı, iktidara gelir gelmez daha önce teklif edilmiş olan DCM üslumunu yeniden canlandırmış, uygulamaya koymuştur. DCM yüksek faizli pahalı kredi kısa vadeli pahalı kredi demektir ve şimdi açıklar, döviz ihtiyacı bu kredi kredilere kapatılmak isteniyor. Bu krediler MC iktidarına bir rakama göre 1 milyar 200 milyon dolara, diğer bir rakama göre 1 milyar 600 milyon dolara yükselmiştir. Bununla durum idare edilemeyeceğini ise burjuvazinin kodaman temsilcileri dahi kabul etmektedir. Hepsi şu noktada birleşmektedir: Mutlaka yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesi gerekmektedir. Ama ilginç olan, yabancı sermayenin, bu çevrelerin istediği miktarda Türkiye'ye gelecek olsa bile, gene gerekli finansman kaynağını temin etmeye yetemediği.

Nereden gelecek o zaman bu kaynak, nereden sağlanacak? İşte orada burjuvazinin iç politikasına geliyoruz. Bir yılı aşkın bir zamanın beri büyük burjuvazi yaptığı toplantılarda, yazdığı çeşitli raporlarda, muhtıralarda bir hususu ısrarla belirtmektedir: Ücretlerin, yan ödemelerin ve parasal yönü olan ekonomik ve sosyal hak taleplerinin dondurulması. Bu ne demektir? Bu burjuvazinin üretilen değerlerden daha büyük bir kısmına el koymak kararında olduğu, ele geçirdiği artık değeri fazlalaştırma kararında olduğu, gerek işçi kullanan sanayiciler, gerek ücretli emek kullanan diğer burjuvazi kesimleri bilmektedir ki, temel kaynak, yaratılan değerlerdir. Bu değerlerin mümkün olduğu kadar büyük bir kısmını ele geçir-mektir.

BURJUVAZİNİN İÇ DAYANIŞMASI

Hükümetten bu talepleri ileri sürdüleri. İlküme ne kadar özel sektörün yana olsa da, seçiminin, oy hesabının gözlemek, gözönünde tutmak mecburiyetini dedir. MC hükümeti tatmin edemedi büyük burjuvaziyi. Bu kez büyük burjuvazi kendi arasında dayanışmasını, örgütlenmesini güçlendirmeye yoluna gitti. Resmi toplantılarında açığa şunu söylediler: Lokavt gücü grev gücünden daha üstün olduğu zaman, gücü mil-yarlara varan bir kuruma yoluna gittiler. Ve nihayet bu örgütlenmeler, çeşitli dayanışma gösterileri de yetmedi: Her Teşebbüs Konseyi diye yeniden bir konsey kuruldu. Açıkta ki, işçi sınıflarına ücretlerin, diğer yan ödemelerin, ekonomik sosyal hak ve taleplerinin dondurulması kabul ettirilemeyecektir. İşçi sınıfının mücadelesi hiç dimmeden devam etmektedir. Böyle bir teşebbüs karşısında hiç kaçuko yok işçi sınıfına kadar denecektir. Diğer taraftan, gerek işçi sınıfı, gerekse diğer emekçi kitleler, demokratik ilerici güçler mücadelesi durmadan yükselmekte

BORAN :

BİZ TİP'LİLER OLARAK HIÇ KUŞKUSUZ CHP'NİN DIŞINDAYIZ. CHP'NİN İÇ İŞLERİNE, İÇ ÇEKİŞMELERİNE, VAR OLDUĞU SÖYLENEN SAG-SOL KANATLARINA VE ONLARIN HAREKETLERİNE KARIŞMAK ÜZERE NE BİR GİRİŞİMİZ VAR, NE DE BİR YETİMİZ. BİZİM AÇIMIZDAN CHP'NİN BÜTÜNÜĞÜ KORUNMALI VE BÜTÜNÜĞÜ KORUNARAK MÜMKÜN OLABİLDİĞİNİ DEMOKRATİK BİR ÇİZGİDE TUTULMALIDIR. "TUTULMALIDIR" KELİMESİNİ BİLEREK SÖYLÜYÜRÜZ. DEMOKRATİK ÇİZGİDE OLMALIDIR DEMEDİM, "TUTULMALIDIR" DEMEDİM. ÇÜNKÜ CHP'NİN OLABİLDİĞİNİ DEMOKRATİK BİR ÇİZGİDE KALABİLMESİ SADECE KENDİNE BAĞLI DEĞİLDİR. DAHA ÇOK ONUN DIŞINDAKİ İŞÇİ SINIFI HAREKETİNE BAĞLIDIR.

dir. Bu yükselen mücadeleyi büyük burjuvazi kendi iktidarı için bir tehlike, bir tehdit olarak görmektedir. İşte bu mücadeleleri, bu direnişi bastırmak için di bütün antidemokratik, baskıcı yöntemler uygulamaktadır, partiler hazırlıkları yapılmaktadır.

CHP'NE ÇEVİRİLEN GÖZLER

Amaçta büyük burjuvazi birleşiktir. İşçi sınıfını, emekçi kitleleri, demokratik güçleri baskı altında tutmak, faşizan veya antidemokratik bir rejimi gerçekleştirmek ve kendi iktidarını sağlamak amacıyla büyük burjuvazi birleşiktir. Ama bunun yöntemleri konusunda büyük burjuvazi arasında bir görüş farkı bulunmamıştır. Burjuvazinin bir kesimi şimdiye kadar olduğu gibi bu baskı, bu şiddet yöntemini sürmesi, hatta giderek gerektiğinde açık, tam boy bir faşizme yönelmesi istediğinde, eğilimindedir.

Ama burjuvazinin diğer bir kesimi, bazı çevrelerin "akıllı" dedikleri burjuvazi kesimi, artık bu doğrudan baskı, saldırı, adam öldürmelerle; doğrudan tam boy bir açık faşizmi oluşturmakla amaçlarına ulaşmaya çalışmaktadır. Düşünmektedirler ki çoğulcu parlament, demokratik bir rejim görünümünü muhafaza ederek, bu görünüm altında kontrolü ve güdümlü sözde bir demokrasi yoluna gitmek, kendi çıkarları açısından daha sonuç verici bir yöntem olur. Aynı zamanda burjuvazinin bu kesimi artık ordu kadrolarının 12 Mart dönemini tekrarlamak demeyine girişeceğinden, girişmek isteyeceğinden de kuşkuludur.

Bu durumda büyük burjuvazi kendi sınıf iktidarının ikinci alması partisi olarak CHP'ye gözlerini çevirmektedir. CHP'nin emekçi kitlelerde bir tabanı vardır. Hatta işçi sınıfı içinde de bir ölçüde desteği vardır. Dolayısıyla CHP'nin iktidarı olduğu bir durumda, işçi sınıfının emekçi kitlelerin, diğer demokratik güçlerin mücadelesini baskı altında tutmak, kontrol altında tutmak daha mümkün olabilir diye burjuvazinin bu kesimi düşünmektedir. Ayrıca, CHP'nin dış ilişkileri iyidir, Batı Avrupa'nın sosyal demokrat partileri ve iktidarları ile ilişkileri vardır. Yakın sosyalist ülkelerle de iyi ilişkiler oluşturmaktadır. Dolayısıyla bir CHP iktidarı, pazar konusunu ve bilhassa Batı Avrupa pazarına açılmayı daha kolay sağlayabilir diye düşünmektedir bu kesim.

Diğer taraftan CHP'de de büyük burjuvaziye bir yaklaşma vardır. Bir defa programı açıkça bu yönüdedir ve biliyoruz ki son kongrelerinden CHP sağa kaymış kadrolarla, daha sağa kaymış bir parti yapısına çıkmıştır. CHP'nin yönetim kadrolarında büyük toprak sahiplerinin, işadamlarının, sanayicilerin yer aldığı da bilinmektedir.

ÇIKARLAR VE GÖRÜŞLER UYUŞUYOR

CHP ve büyük burjuvazi ilişkileri ve CHP'nin sağa kayışı bu kadar ayan beyan ortada iken, her nedense, ilericilerce tanıman başımız bu yaklaşma ve uyumlaşma üzerinde hiç durmamakta, tamamen sükut etmektedir.

Oysa CHP ve büyük burjuvazinin yakınlığı o kadar ortadadır ki, 2 Ocak 1977 tarihinde büyük sermayenin büyük tirajlı bir gazetesini ilk sayfasında 3 sütun üzerine şu başlığı atmıştır: Sanayici ve iş adamları ile CHP arasında temel konularda görüş birliği doğdu. Ve arkasından gazete yazısına şöyle devam ediyordu: Sanayici ve işadamlarının yaptıkları özel ve resmi toplantılarda, özel sohbetlerde, muhtemel bir CHP iktidarından söz ettikleri, CHP'nin artık korkulacak bir parti olmadığını, Türkiye'yi de komünizme götürmeyeceği görüşünde birleştikleri belirtilmektedir.

Gazete bununla da yetinmediği CHP'nin programı almış, Sanayi Odaları Birliğinin 4. plana ilişkin olarak hazırladığı raporu da almış, iki sütun halinde belli başlı konuları arabaşlıklar altında karşılaştırarak, ara başlıklara ilişkin konularda mutabakat ol-

duğuna belirtmiştir. Bu arabaşlıklar şunlardır: Sanayileşme konusunda bir, vergi konusunda iki, krediler konusunda üç, ithalat ve ihracat konusunda dört, özel sektör konusunda beş, ortak pazar konusunda altı, yabancı sermaye konusunda yedi.

Biz ise CHP'nin programını incelerken şöyle bir değerlendirme yaptık: CHP'nin programı, büyük burjuvaziye güvence verme programıdır. Programda yürütülen temel mantık şudur: Türkiye sanayileşmektedir. Türkiye gelişmektedir, toplumlar değişmiştir, sınıf ilişkileri, sınıf güçleri oranlanmıştır. Büyük burjuvazi, sermaye sınıfı varlığını sürdürmek istiyorsa, artık eski alışkanlıklarından vazgeçmeli, bu yeni durum gerekleri yerine getirebilir, büyük burjuvazi varlığını sürdürebilir, çıkarlarını koruyabilir. CHP yeni programıyla büyük burjuvaziye bu olanağı sunmaktadır.

İŞÇİ SINIFINA YÖNELEN OPERASYON

Şimdi büyük burjuvaziye böyle bir yaklaşma, uyumlaşma olduğu gibi, büyük burjuvaziye CHP daha başka bir operasyonu da yürütmektedir. İşçi sınıfı, emekçi kitleler, demokratik güçler baskı altında alınacak, o zaman büyük burjuvazi işçi yapısını gereken çok önemli bir iş, şudur: İşçi sınıfının ekonomik mücadelesinin sendikal hareketinin kontrol altına alınması ve kanalizasyonu.

Türk-İş bir mesele değil, Türk-İş zaten büyük burjuvazinin dümen suyuunda, yöreğinde olan bir sendikal örgüt, Türk-İş zaten sınıf sendikacılığı yapmıyor, yapmadığını alenen söylüyor, sınıf yüzümlüğü politikası güdüyor.

Ama DİSK bir sorun, TIP'ın kurucuları tarafından 1967'de kurulmuş olan, o zamanın TIP'ı ile bütünüleşmiş bir görünüm ortaya koymuş olan, işçi sınıfının gittikçe büyüyün kesimlerinde bu imajı yerleştirmiş olan DİSK bir sorun teşkil ediyor. DİSK kontrol altına alınmalı, DİSK Türk-İş gibi burjuvazinin istekleri yönünde ehilleştirilmelidir. Bunun için de DİSK'in sosyalist, devrimci içeriği tasfiye edilmeli, boşaltılmalıdır. Bundan dolayı DİSK'ten, sosyalist sendikacılığın yönetiminde olan sendikalar ya örgütün dışına atılmak, veya örgüt içinde eritilmek istenmektedir. Bu yolda hep bildiğimiz operasyonlar yapılmıştır.

Bu durum burjuvazinin işine gelmektedir. Bir ara Türk-İş'le DİSK'in birleştirilmesi önerisi ortaya atıldı. Halbuki burjuvazi bakımından bu çok iyi bir çözüm yolu değildi. Türk-İş'in ayrı olması, onun karşısında da sözde devrimci, ilerici bir DİSK'in bulunması, burjuvazinin daha işine gelecek bir durumdur. Çünkü DİSK sosyalist, devrimci imajını işçi kitlelerinde kaybettikçe çözülür, işçiler ve diğer sosyalist sendika temsilcileri, işyeri temsilcileri bu örgütün uzlaşsız, örgüt zayıflar ve hatta parçalanabilir. Onun için DİSK kontrol altına alındığı, sosyalist içeriğinden boşaltıldığı oranda dış görünümüyle çok keskin sosyalist kılığa bürünmektedir ve yapılan operasyon da budur. DİSK CHP'leştirilmektedir. DİSK'in kontrolü altında tuttuğu işçi kesimi CHP'nin kuşuğu altına taşınmak istemektedir. Burjuvazinin ve esas itibarıyla burjuvazi partisi olan CHP'nin bunu yapmak istemesinde şaşılacak bir şey yoktur.

SUSKUNLUK NEYİ GÖSTERİYOR?

Ama esas edilecek durum DİSK üst yönetimimin bu operasyona katılması ve başını çekmesi. DİSK'teki bazı kişiler sosyalizm adına, DİSK'in devrimci, sosyalist içeriğinin tasfiyesine canla başla katılmaktadır. Ve bunun sonucu, objektif olarak büyük burjuvazi - CHP - DİSK üst yönetim birliği ve keskin olma iddiasında olanlar da katılmakta, aynı çizgiye düşmektedirler.

Şimdi tekrar ilericiler denene basına dönelim. Bu basın, nasıl büyük burjuvazi ile CHP arasında yakınlaşma ve uyumlaşma üzerinde duruyor, bunu es geçi-

ZAFER BİZİMDİR!

yorsa, aynı şekilde DISK üzerinde oynanan oyunlar, DISK içinde yürütülen operasyonlar konusunda da aynı suskunluk içindedir. Bu suskunluğun başlıca nedeni "aman CHP'ye göle düşmesin, aman CHP ne yaparsın etsin de iktidara gelsin 1977 de, ortam biraz yatışsın, ferahlasın, rahathyalım biraz." düşüncesidir. CHP'ye üstün bir yer vermeye bağlı diğer neden olarak da, Türkiye işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan partisini, yani Türkiye İşçi Partisini küçümsemek çizgisi ön plana çıkmaktadır. CHP'nin solunda sol dağınkıtır, parçalanmıştır, güçsüzdür edebiyatını, beş parti edebiyatını sürdürmek ve işçi sınıfının sosyalist hareketini küçümsemek.

Bu suskunluğun altında bu nedenler yatmaktadır. Oysa Türkiye'deki sorun sadece bir seçim sorunu değildir. Biz sosyalistler hiçbir zaman rahatlama, ferahlama hesapları içinde hareket etmeyiz. Bizim hesabımız toplumdaki demokratik, ilerici mücadelelerin, hareketin bir adım, bir adım daha kalıcı sonuçlara doğu ilerlemesini sağlamak için neler yapmak gerektiği şeklindedir.

CHP'nin büyüklüğü, unutulmamalı, sadece nice-

tek güvencesi işçi sınıfı ve onun politik hareketi ve partisidir.

CHP DEMOKRATİK ÇİZGİDE TUTULMALIDIR

CHP'nin kendi dışındaki sola karşı tutumu ortada. Bir zamanlar "sol bize ayak bağı olmasın" denildi. Daha sonra "göle etmesinler başka ihsan istemeyiz" denildi. En sonunda da "bizim dışımızdaki sol, adı üstünde bizim dışımızdadır" denildi. Biz TIP'iler olarak hiç kuşkusuz CHP'nin dışındayız. CHP'nin iç işlerine, iç çekişmelerine, var olduğu söylenen sağ-sol kanallarına ve onların hareketlerine karışmak üzere ne bir girişimimiz var, ne de bir niyetimiz. Bizim açımızdan CHP bütünlüğünü korumalı ve bütünlüğünü koruyarak, mümkün olabildiğince demokratik bir çizgide tutulmalıdır. "Tutulmalıdır" kelimesini bilerek söylüyoruz. Demokratik çizgide olmalıdır demedim, "Tutulmalıdır" dedim. Çünkü CHP'nin olabildiğince demokratik çizgide kalabilmesi sadece kendisine bağlı değildir. Daha çok onun dışındaki, küçümsedikleri sola, o soldaki işçi sınıfı hareketine bağlıdır. CHP'nin

dir, sayılarındadır. Türkiye'deki demokrasi hareketini ilerici hareketi etkilemekte, yönlendirmekte CHP'nin sayıları ile orantılı bir ağırlığı vardır. Ama savısal bakımdan daha küçük olan partimizin nitel açıdan, yani politik açıdan ağırlığı vardır, bu ağırlığını kuruldüğünden beri sürdürülmüştür ve bu ağırlık bugün de açıktır.

YALNIZ SAYI HESABIYLA İKTİDAR OLUNMAZ

Önümüzdeki seçimlerde bu açıdan bakmak lazım. Meseleyi sadece bir baş sayımı olarak ele almamak lazım. Hiç unutmamak lazımdır ki, iktidardan gerçek dayanağı sayılar değildir. Elbette ki parlamentoda çoğunluğa ele alabilmek ve o çoğunluğa dayanarak bir hükümet kurabilmek için sayıların çoğunluğu elde etmek lazımdır. Ama bu ilk şarttır, yeterli şart değildir. Sayıca seçimler kazanılabilir, sayıca parlamentodaki sandalyelerin çoğunluğu elde edilebilir. Bir hükümet olunabilir, ama gerçek iktidar olunmayabilir. Bu iş hiç unutmamak lazım. (CHP'nin iktidarı söz konusu olduğu zaman dahu noktayı hiç unutmamak, hiç hafife almamak gerekir. İktidarın gerçek dayanağı toplumdaki, işçi ve emekçi kitlelerin aktif bir şekilde politikaya katılması, mücadele vermesi şeklinde ortaya çıkar.

Bunun için Türkiye'deki esas sorun, Türkiye'deki ilerici demokrat hareketi, bağımsızlık hareketini adım adım hedeflerine doğru geliştirmek, bu mücadeleyi adım adım yükseltmek, daha etkinleştirmek için neler yapılması gerektiğidir. Bu açıdan bakıldığında, demokrasiden yana olanlar, işçi sınıfının hareketine, politik hareketine öncelikle önem vermek durumundadırlar. Çünkü bugün gerek dünyada, gerekse Türkiye'de burjuvazi ve küçük burjuva radikaller artık demokratikleşme hareketine, demokratik hak ve özgürlükler hareketine dahi öncülük edilebile yeltenmiş, gücünü yitirmişlerdir.

Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yalnız sosyalizm için mücadelelerin değil, ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de öncü gücü, itici gücü

programıyla, iç yapısıyla burjuvaziye yaklaşması ve uyumlaşması üzerinde durduk. Bu konumundan dolayı ve esas itibarıyla bir burjuva partisi olduğu, kapitalizmin dışına çıkmayı öngörmediği için CHP hareketi eğik ve kaygan bir sath üzerindedir. Ancak solundaki gelecek, solunda olan bir ağırlık, ancak işçi sınıfının ağırlığı onu olabildiğince demokratik çizgide tutabilir. Bunu söylemek, CHP'nin işine karışmak değildir. Bu eşyanın tabiatında var olan, eski deyimlerle, mündemik olan bir husustur. Dünyanın her tarafında işçi sınıfı partileri güçlerine göre kendi ülkelerinin siyasal hayatında etkin rol oynamaktadırlar, ağırlıkları koymaktadırlar. Bu işçi sınıfı partileri, demokrat kitle partilerini, o partiler istemesi de sosyolojik anlamda etkilemektedirler. Bu etkileme CHP üzerinde de vardır. Sadece bir örneğini vereyim. Ecevit ne demecinde, kendi partilerine, "onlar doktrinlerdir, teorikler, bizim programımız anlamazlar" diyor ve arkasından ekliyor, "bu eleştiriler karşısında sakın aşağılık kompleksine kapılmayın" Bu sözler, dolaylı karışılmaz etkilemenin somut bir örneğidir.

MC DÜŞÜRÜLMELİDİR

Partimiz daha geçen yılın başında MC iktidardan düşürülmüştür. Bu kararın alınması, seçimlerin yapılması bu yıl da, MC hükümeti seçimlerinden önce düşürülmüştür. MC'nin iktidarda olduğu bir seçimde, seçim güvencesi olamaz. MC'nin iktidarda olduğu bir seçimde, seçimler saldırların, silahlı saldırıların, cinayetlerin büyük ölçüde yer alacağından şüphe edilemez. Onun için MC seçimlerinden önce düşürülmelidir ve eğer MSP yöneticilerinin politik hesapları varsa ve bu hesapları iyi yapıyorlarsa, ona göre davranmaları gerekir. Çünkü MC'nin iktidarda seçime girdiği takdirde, yani Demirel başbakan ve AP koalisyonu büyük partisi olarak seçimlere girdiği takdirde, bu seçimlerden Demirel ve AP yararlanacak, MSP ve diğer küçük partiler ise zarar görecekler. MSP, DP, CHP arasında büyük görüş ayrılıkları var, ama sözkonusu olan çok kısa süreli bir seçim hükümeti olduğuna göre, böyle

kısa süreli bir seçim hükümetinde, konusunda, anlaşmazlık zorluk çekilmez. Bu mümkündür ve yapılmalıdır.

GELECEK BAKIMINDAN UMUTLU, GÜVENLİYİZ

Biz olaylara bu açıdan bakıyoruz. Ve bütün ters gelişmelere rağmen, gelecek hakkında, sadece çok uzun vadeli gelecek değil, kısa vadeli gelecek bakımından da gayet umutlu ve güvenliyiz. Bu umutlu ve güvenli oluşumuzun dayanağı bir yandan bilimsel sosyalist teorinin ortaya koyduğu doğrular ve dünya işçi sınıfı hareketinin pratiğinde kazandığı deneyimler, diğer yandan da kendi ülkemizde, kendi toplumumuzda yaptığımız gözlemler ve değerlendirmelerdir.

Bütün başkılara rağmen, Türkiye'de ilerici demokrat hareketi geriletilenmekte, sindirilememektedir. Geriletilenmektedir ve sindirilememektedir. İşçi sınıfımızın mücadelesi devam etmektedir. Sendikali yönetimlerce rağmen devam etmektedir. Bunu, son 16 Eylül direnişinde gördük. Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı protesto hareketine işçilerimiz sahip çıktı ve direniş geçtiler. Ama DISK üst yönetimi sahip çıkmadı, işçileri ortada bıraktı. "Ve bu ortada birkaç öyle bir hal aldı ki, şimdi onlardan ödemesi kesmek yoluna bile gidiyorlar. İşten çıkarılan en devrimci, en uyanık işçilerin tekrar işlerine alınması için DISK üst yönetimi ağırlığını koymadı. MESS'in karşısına DISK bir kuruluş olarak çıkmadı. Yaptığı şey sadece bir fon kurup bu işlere yardımında bulunmak oldu. Şimdi aradan 3 - 4 ay geçince bundan da vazgeçme yolunda olduklarını görüyoruz. Sen alınan kararlara göre bu işten çıkarılan işçilerin sendem tazminatını almaları gerekiyormuş. İşçilerden bu isteniyor. Kıdem tazminatını almak ne demektir arkadaşlar? Kıdem tazminatını almak demek, artık bu işyerinde çalışma haklarından vazgeçmeleri demektir. İşçilerden bu isteniyor. Bu işçilerin başka bir yerde iş bulmaları, bütünlük olanaksız değilse de, olanaksız denemek kadar zordur. Bu işçilerin durumu ne olacaktır? DISK üst yönetiminin ne umurunda?

İŞÇİ SINIFI, DISK ÜST YÖNETİMİNE RAĞMEN MÜCADELEÇİDİR

DISK konusunda bir noktayı da kısaca belirtelim. DISK üst yönetimi anlattığımız manevralar etmek olanaklıdır, aynı zamanda DISK'e etkin mücadelelerini de kaybettirirler. DISK'in bugünkü çizgisi, 1970'te erişilmiş olan çizgi değildir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusunda, hatırlarsanız, bir protesto hareketi ilan edilmedi, sadece pasif bir genel yas ilan edildi, evet sadece pasif bir genel yas oldu. Buna ilişkin olarak bir takım eylemler ortaya kondu ve "bu eylemler MC iktidardan düşürüleceği kadar sürecekti." Bu da yetmiyordu, düşürüldükten sonra "halktan yana bir iktidar oluşuncaya kadar" sürdürülecekti. Karar buydu. Halbuki sözü edilen eylemlerden ancak bir tanesi bir cumartesi öğleden sonra apar topar, dostlar alışverişte görsün kabulinden yapıldı. Ondan sonra hiç bir eylem yapılmadı. Oğün sonra da DISK üst yönetimi karar edindiği. Ama herşeye rağmen işçi sınıfımız canlılığını mücadelesini devam ettirmektedir. Son direniş bunun son misalidir. Kendi gözlemlerimiz de direniş, fire veren, kurban veren yörelerden birisi Bursa olmuştur ve orada bizim Bursa'lı işçi arkadaşlarımız, Partili arkadaşlarımız, fabrika temsilcilerimiz zaten atılmışlardır. Ama, Bursa'da TIP hareketini işyitiltilmişlerdir. Bu arkadaşlar hâlâ dimdik, görev başında, mücadele içindedirler.

TARİHİN AKIŞI BİZLERİ DOĞRULAYACAK

Bunun gibi diğer demokratik güçlerin de mücadelesi hafifletilememekte, geriletilenmektedir. Bir Anayasa Mahkemesi DGM kanununu iptal etmektedir, bir Danıştay Eğitim Enstitüsü savımı durdurma kararı vermektedir ve Milli Eğitim Bakanı bu Eğitim Enstitüleri sınıfları konusunda ve bir kez rezale halinde ayıyuka koyma orta öğretimi ders kitapları konusunda Meclis komisyonunda konuşurken ağlamaklı hale geliyor, sınav bahsini halledemediği için tavizli istiyor. Danıştay'dan, "kararınız beni anlayamadın" diye. Kitaplardan da tiraz edilen paragrafların, sahiplerinin çıkarılması yoluna gidiliyor. Diğer taraftan tavizli işçi, öğretmen, memur, teknik eleman vs. kesimlerinde faşist örgütlenmelerce rağmen bu örgütlenmeler güçlenmektedir ve mücadelelerini sürdürmektedirler.

Kısacası Türkiye toplumu özünde sağlıklı, diri elemanları barındıran bir toplumdur. Biz işçi sınıfımızda güveniyoruz. İşçi sınıfının ittifak kuracağı ve beraber iktidara kuracağı emekçi kitlelere güveniyoruz. Biz ilerici demokratik aydınlarla, gençlerle, her şeyden önce devletin doğru yolda, demokrasi yolunda işletemeye, yürütmeye çalışan bürokrasi kesimine de güveniyoruz. Bunlar toplumun diri, canlı unsurlarıdır. Ve bu güvenimiz ki, yalnız uzun vadede değil, yalnız uzun vade açısından değil, kısa vade açısından da geleceğe inançla, güvenle bakıyoruz ve biliyoruz ki, tarihin gidişatı bizim bu güvenimizi, bu inancımızı yanılamayacak, bilakis doğrulayacaktır.

NEZİH DURAL VE «TÜRK PARASI»

Lockheed'in Türkiye temsilcisi Nezh Dural geçtiğimiz haftanın Salı günü tutuklandı.

Dural tutuklanma kararı kendisine tebliğ edildiğinde bir de "kalp krizi" geçirdi. Bir süre Ankara Numune Hastahanesinde gözlem altına alınan Dural daha sonra "Bronşit"ten öte bir rahatsızlık olmadığı açıklanarak, Ankara Merkez Cezaevine kapatıldı.

İlk bakışta Lockheed rüşvet olayı ile ilgili olarak tutuklandığı sanılan Altay firması sahibinin, daha başka gerçeklerle yargılanacağı ileri sürülüyor.

Dural'ın suçu: Uçak satımından aldığı 240 bin doları yurda getirmek!..

Söz konusu suç, 1567 sayılı "Türk Parasını Koruma Hakkındaki" yasaya giriyor.

Bu yasa, kambiyo işlemlerinde, döviz alım satımlarında yasa dışı işlemlere karşı hükümleri kapsıyor.

Nezh Dural'ın yurda para getirdiği ve rüşvet olarak dağıttığı iddia edilirken, "yurda getirmedigi" paradan ötürü tutuklanması ve tutuklanırken de Hastahaneye uğraması ilginç.

altında milyarlık ihale ve ithalatlar yoluyla Milli Savunma bütçesine konan hatırı sayılır bir bölüm yabancı firmaların, firmaların Türkiye temsilcilerinin cebine giriyor.

Yabancı silah şirketlerinin Türkiye temsilciliklerinin, alım ve satımlarda "etkili-yetkili" çevrelerle ilişkiler kurdukları biliniyor. Zaten biraz da böyle olması gerekiyor! Mal başka nasıl satılacak?

Bu ilişkilerin, eski DP zamanında Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun adını "Bay yüzde 10" a çıkardığı unutulmadı.

İlişkisi ile Zorlu'ya bu adı yadigar bırakan İngiliz ajanı Pantürk Firması sahibi John Benda'nın daha sonraları Süleyman Demirel ile İhsan Sabri Çağlaangil ile ilişkiler kurduğu yazıldı söylendi ama yalanlanmadı.

Dahası, Demirel'in 1964 yıllarında bir İtalya gezisi sırasında Roma'da, John Benda'nın kardeşi Mafia ileri gelenlerinden Kosta Benda'nın villasında konuk edildiği bugüne kadar yalanlanmadı.

John Benda, basında hakkında çıkan yazılardan sonra Türkiye'yi terketti ve

NEZİH DURAL: NEREYE KADAR...

bugüne kadar da Türkiye'ye dönmedi.

"ETKİLİ-YETKİLİ"LER!..

Air İtalia şirketi Nezh Dural ilişkisi Bu ilişki çerçevesinin Benda'lar ve dalga dalga daha başka "etkili-yetkili"leri kuşattığı gerçek.

Bu arada Başbakan Yardımcısı, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın son İtalya gezisini Kosta Benda'nın düzenlediği de ileri sürüldü.

Ses yok...
MC'den ses yok. Ana muhalefetten ses yok.

Ses var da yok!..
MC'nin Savunma Bakanı bir yıl önce açıkça yalan atıyor, rüşvet olayını, patlak vermeden anında bastırmaya çalışıyor. Ana muhalefet başkanı kendisini anında yalanlaması mümkün iken bunu yapmıyor. Yaklaşık bir yıl sonra bir

takim belgeler çıkartılıyor.

Uluslararası sermayenin kısıkcı altında burjuva politikaclarının çelişkiden çelişkiye düştükleri ibret verici bir görünüme arz ediyor.

CHP'YE DÜŞEN...

Oysa, Lockheed olayının aydınlığa çıkmasında CHP'nin çekingen kalma şansı yok. "Umut" şırınga edilen kitleler, CHP'nin Lockheed konusundaki mehter yöntemini gözden kaçırmıyor. Lockheed rüşvet olayı mutlaka en kısa zamanda aydınlığa çıkarılmalı. CHP üstüne düşeni yerine getirmeli.

Nezh Dural'ın sağlık durumu ile ilgili haberlerle kamu oyunun bu konudaki duyarlılığını dağıtmağa olanak yok. Nezh Dural ve "Türk Parası"ndan önce aydınlanması gereken başka hususlar olmalı..

Lockheed temsilcisinin cezaevine konuktan sonra rahatsızlıklarının artması, bünyesinde "şeker hastalığından, kalp yetersizliğine, kalp büyümesinden akciğerlerinde plonrit tesbit edilmesine" kadar bir dizi rahatsızlık bulunması önümüzdeki günlerdeki gelişmelere ışık tutuyor!

Bu arada, Lockheed firmasının Türkiye'de rüşvet dağıtmadığı yolundaki haberlerin pompalanması, suç mihraklarının zor durumlar yaşadığının kanıtı.

HALKALAR

Lockheed rüşvet olayının, Türkiye'de yolsuyluklar zincirinin önemli bir halkasını oluşturduğu kesin.

Artık olasılıktan öte bilinen bir başka gerçek de, Lockheed düğümünün çözümü, diğer halkaları ilgilendiriyor. Söz konusu halkalar ise Olimpiyat halkaları değil!

Türkiye'de silah alım satımıyla ilgili hin kadar silah komisyoncusu olduğu biliniyor. Orduya silah temin etmek adı

FAŞİSTLERİN YENİ BOY HEDEFİ: LİSELİ ÖĞRENCİLER

12 Ocak 1977 günü Ankara Balgat'ta, Balgat'ın en halabalık bölgesinde, faşist saldırıların ne kadar azgınlaştığı, bir kez daha sergiledi.

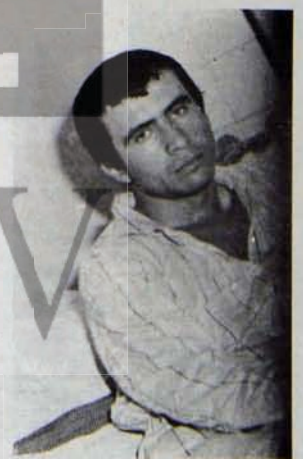
Akşam üzeri saat 5 sıraları, Sahne şöyle: Liseler dağıldığı bir sırada, halabalık içerisinde, anayol üzerinde üç kişi yer tutmuş. İhsan rasgele halabalığın üzerine ateş ediyor. Kalabalık panik içinde sağa sola kaçıyor. Açılan ateş sonucunda Salih Sinayel ve Ekrem Altın adlı gençler hasır ve bellerinden isabet alarak öldükları yere yığılıyorlar. Yaralılar güçlükle hastaneye yetiştirilebiliyorlar.

Bu açıl saldırlı saldırı, bir gün önce çeyreyan eden başka bir faşist saldırının devamı ul. Salı günü bir genç, yine faşistlerin saldırısına uğramış, gözler önünde zincir ve kollarla tutulmuş!

Artık saldırıların kimliklerinin saklama gibi bir gereksinim içinde olmadıkları da anlaşılıyor. Buntlar, Balgat Ulku Derneği üyelerinden Herkes biliyor tanıyor. Ve tutuklanmalarını bekliyor. Ancak bugüne kadar sığın giden saldırılar karşısında bir tek ciddi cinlem bile alınmış değil.

Buğün, Balgat Lisesi dahil olmak üzere, Balgat'ta can güvenliğinden söz etmek olmazsız hale gelmiştir. Liselerde, faşist komandoları çekimmeden öğrencilere silah gösterme, talimat ve saldırıların aralı arkası kesilmemektedir. Her okul dağılımında mutlaka yeni bir saldırı, yeni bir olay beklenmektedir. Ve beklenenler, gerçekleşmektedir.

Liseler, MC iktidarı ile birlikte faşist beslemelerin yeni tahrik alanlarından biri haline geldi. Halihazırda Türkiye'de gizlenen olaylardan, faşizmin huy ve burjuva istegini liselere özellikle yaygınlaştırmak isteginde olduğu sonucu çıkıyor.

DİSK ÜST YÖNETİMİ 16 EYLÜL'E NASIL SAHİP ÇIKIYOR?

IRMAK DETERJAN İŞÇİLERİ: YARDIM ALAMIYORLAR

16 Eylül'de başlayan işçi direnişlerine kimlerin sahip çıkıp, kimlerin çıkmadığı gün geçtikçe ortaya çıkıyor. İşçiler, direnişe sahip çıktılar. Binlerce işçi işten atılmayı göze aldı. Direndiler ve direnenlerin binlencesi işten atıldı. Şimdi çoğu aç ve açıkta.

İşçilerin bu şekilde sahip çıktığı direnişe, DİSK üst yönetiminin ne ölçüde sahip çıktığı da belirginleşmeye başladı. DİSK üst yönetimi, direniş konusunda bir işbölümü yapmışa benziyor. DİSK'in uzmanları "genel yas"ı uydurma teorik zorlamalarla unutturmaya çalışıyor. DİSK'in uzmanları şimdi bu işle uğraşıyorlar. DİSK üst yönetiminin diğer bir işi işçilere ve cylemlerine sahip çıkmayarak olup bitenleri küllendirmek. Çıkarıldıkları gazetede de buna özen göstermişler. DİSK'in sesi adlı gazetenin 3. sayısında "1976'da DİSK" adlı bir sayfa yer alıyor. Burada, DİSK'in 1976 yılında yaptıkları anlatılıyor. Bu yapımlar arasında en az yer ayrılanı, 16 Eylül. 16 Eylül, DİSK'in en az yer ayırdığı konu. DİSK üst yönetimi, "Gönen Konferansları"nı, "9. Kuruluş yılı şöleni"ni bile 16 Eylül'e kıyasla daha çok yer vermeye değer olaylar olarak görmüş. 16 Eylül, arada kaynayıp gitmiş.

DİSK üsü yönetimi, yönetsizliğini bildiği için 16 Eylül'ü unutturmak istiyor. Ama işçi sınıfı 16 Eylül'ü unutmayacak. 16 Eylül'e birlikte DİSK üst yönetimini ve yönetsizliğini de unutmayacak.

YÜRÜYÜŞ'ün 19 Ekim 1976 tarihli 80. sayısında bir haber yer aldı. Bu haberde, Gaziantep'te kurulu "Irmak Deterjan" işyerinde çalışan işçilerden 10'unun "direnişe katıldıkları" gerekçesiyle işten çıkarıldığına değiniliyordu.

Irmak Deterjan'ın CHP'li işvereni, bu işçileri DGM'ne karşı girişilen direniş dolayısıyla işten çıkarmıştı. İşvereni, daha sonra mahalli gazetelerden birine yaptığı açıklamada, çıkarıldığı işçilerden üçünün Türkiye İşçi Partisi üyesi olmasını da çıkarılma gerekçeleri arasında sayıyordu.

Şimdi işten çıkarılan bu işçilere DİSK üyesi olmalarına rağmen, en küçük bir yardım eli uzanmış değil. Bir aralar "CHP'li işverenin CHP'den ihraç edileceği" gibi uytumalara da başvuruldu. Tabii, bundan da hiç bir sonuç çıkmadı.

İşçiler DİSK yöneticilerinin sık sık gazetelere yansıyan "atılan işçilere DİSK tarafından her türlü yardım yapılmaktadır" beyanatlarına rağmen, sendikadan tek kuruş almış değiller. Atılan işçiler bunun üzerine DİSK'e yazı da yazıyorlar. Cevap olarak "durumun sendikalarına bildirildiği" söyleniyor kendilerine. Ancak aradan 4 ay geçmiş olmasına rağmen sendikadan en küçük bir yardım bile almış değiller.

Şimdi başta sendika bölge temsilcisi Ali Demir olmak üzere, hiç bir yardım alamadıklarından sendika binalarının kirasını bile ödeyemeyen işçiler, DİSK'i Gaziantep'te kendi çabaları ile yaşatmak için bir evi sendika binası olarak kullanıyorlar. DİSK üst yönetiminin amacı açık; sendikadan dağılmasını sağlamak. Ancak DİSK'i, onun ilkelerini gerçekten benimseyenlerin yaşatacaıkları da Ali Demir ve arkadaşlarının çabaları ile ortaya çıkıyor.

YOL-İŞ EMEKÇİLERİ: CEPLERİNDE KİMİN ELİ VAR?

9 Ocak 1977 günü Eskişehir Yol-İş Sendikasının olağanüstü genel kurulu yapıldı.

20 Ekim 1976 günü yapılan Eskişehir Yol-İş Sendikası genel kurulunun usulsüzlüğünü ileri süren 155 işçi, olağanüstü genel kurul istemişti. İşçiler ayrıca, sendika başkanı Süleyman Dönmez ve arkadaşlarının 1 milyon 300 bin lirayı da usulsüz olarak harcadığını ileri sürmüşlerdi.

Genel Kurul açıldıktan sonra işçiler söz aldılar. A. Osman Ülgen adındaki bir işçi,

"Süleyman Dönmez'in bir eli işçilerin cebinde, bir eli de Selahattin Aktaş'ın cebindeydi," dedi.

Selahattin Aktaş, Yol-Su Elektrik müdürüdür. AP'li olarak bilinir.

işçinin politikaya ağırlık koymasını istedi.

KARŞI ÇIKILDI

AP Belediye meclisi üyesi Hüseyin Yılmaz'a söz verildi. Hüseyin Yılmaz "Politikamın girdiği yerde huzur olmaz. İşyerlerinde politika yapılmıca kardeş kardeş düşüyor.." dedi.

Hüseyin Yılmaz'ı hem Ankara Yol-İş sendikası başkanı hem de Yol-İş Federasyonu genel başkanı Halit Mısıroğlu cevaplandırdı.

MÜLKİYET VE SENDİKACILIK

Halit Mısıroğlu işçi sınıfının politikaya ağırlığını koyacağını söyledi, bunun demokrasinin temel şartı olduğunu ileri sürdü. Ayrıca;

"Biz Bursa'da, Antalya'da ve Kayseri'de üç fabrikamın ortağıyız. Bu fabrikalara uzanacak elleri kırarız" dedi.

Mısıroğlu'na göre sosyal demokrasinin özünde mülkiyeti yaygınlaştırmak vardı. İşçiler, memurlar kuruluşlara ortak olacaklar, böylece kendi kuruluşlarını savunarak, demokrasiye de savunmuş olacaklardı.

Neticede, 1 milyon 300 bin lirayı zimmetine geçirdiği iddia edilen ve evraklarla birlikte ortaktan kaybolan eski yönetim kurulu aklanmadı. Hakkında kanuni tahkikata geçilecek. Yeni seçilen yöneticiler işçilerin parasını yijyenlerin yakalarını bırakmayacaklarını bildirdiler.

1976'DA DİSK

DİLEĞİMİZ HASRETİMİZ GELENEĞİMİZ: 1 MAYIS

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

KURSA MİTTİMİZ

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

GÖNEN KONFERANSLARI

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

16 EYLÜL'Ü NEREYE BİLDİĞİ YER

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

GENEL TEMSİLCİLER MECLİSİ TOPLANTILARI

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

YOL-İŞ İLİŞKİLERİ

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

İŞÇİLERİN FOMU KURULDU

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

SÜLÜ İŞÇİ KONGRESİNE YOL EMERİNE HAZIRLANIŞI

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

9 Nisan KONGRESİNE YOL SÖZÜ

1976'da DİSK'in 16 Eylül'de yaptığı olağanüstü genel kurulu, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı. Bu toplantıda, işçilerin direnişlerine sahip çıkmasıyla, sendikamızın geleceğine katkı sağladı.

İŞÇİ VE POLİTİKA

Eskişehir Yol-İş sendikası olağanüstü genel kurulunda, sendika yöneticilerinin paraları usulsüz harcamaları yanında, işçinin politikaya ağırlık koyup koymaması tartışıldı. ÇİP milletvekili Murat Kahyaoğlu ile eski HASTAŞ müdürlerinden, şimdi CHP senatörü Hikmet Savaş da genel kurulu izlediler.

ÇİP Eskişehir senatörü Hikmet Savaş kısaca konuştu, bir şey de söylemedi. Dengesi tutumunu ile dikkatleri çeken milletvekili Murat Kahyaoğlu konuşmasında emeğin kutsallığından söz ederek,

HİNDİSTAN'DA ÇETİN MÜCADELE

"SİNİFSAL VE YİĞİNSAL BİR ÖRGÜT OLAN TÜM HİNDİSTAN SENDİKALAR KONGRESİ, KONGRE PARTİSİ'NE YAKIN OLAN DİĞER KONFEDERASYON İLE SENDİKAL BİRLİK İÇİN YORULMAZ BİR MÜCADELE SÜRDÜRÜYOR. HİNDİSTAN'IN BAĞIMSIZLIĞININ KAZANILMASININ ERTESİNDE SENDİKAL HAREKETTE POLİTİK DÜZEYDE MEYDANA GETİRİLEN BÖLÜNME, BİRLİKÇİ BİR SENDİKAL HAREKET ANLAYIŞI TAŞIYAN KOMÜNİSTLERE DİŞARDAN EMPOZE EDİLMİŞTİ. DÜNYANIN EN BÜYÜK FABRİKASI OLAN KALKÜTTA'DAKİ "BATA" FABRİKASI BİRLİKÇİ ANLAYIŞI GÖSTERİYOR: İŞYERİNDE TEK SENDİKA VAR. BAŞKANI KONGRE PARTİSİ ÜYESİ, GENEL SEKRETERİ KOMÜNİST PARTİLİ, DİĞER SEKRETERİ İSE BİR BAŞKA SOL PARTİ-NİN ÜYESİ."

Hindistan işçi sınıfının devrimci sendikal mücadele örgütlenmesini temsil eden Tüm Hindistan Sendika Kongresi, son genel kurulunu geçtiğimiz Ekim ayında tamamlamıştı. Genel Kurulda Fransa Genel İşçi Konfederasyonu'nu temsil bulan CGT yöneticilerinden Henri Krasucki, CGT'nin haftalık yayın organı "İşçi Yaşamı" dergisine bir mülakat verdi. Krasucki'nin mülakatında, Hindistan'ın güncel ekonomik ve politik sorunları üzerinde duruldu. Krasucki, Hindistan'daki sendikal mücadele deneyimleri hakkında belgi verdi.

THSK'nin kongresinin dünyanın diğer ülkelerindeki kongrelerinden ayrılan yönlerini de bulunduğunu belirten Krasucki, Hindistan toplumunu oluşturan çeşitli etnik toplulukların, kongre salonunda giysileri ile, renkleri ile yansıdığını aktarıyor. Krasucki, küçük bir kesimini oluşturan işçi sınıfının "ayrıcalıklı" bir konumda olup olmadığı sorusunu şöyle yanıtlıyor:

**İŞÇİ SINIFI:
EN İLERİ OLANIN TEMSİLCİSİ**

"Gerçekten de Hindistan yoksulluk-

la eş anlamlı sayılabilir. Geçimi için her yola başvuranların, korkunç sefaletin ülkesidir. Bu ülke, sömürgecilik ve bunun sonucu olan aç gelişmişliğin yaralanı taşıyor. Bugün ise sanayileşme sürecindedir. Kamu ve özel sanayide 14 milyona yakın ücretli işçi çalışıyor. Toplam faal nüfus ise 83 milyon kişi. Oysa Hindistan'da 600 milyon insan yaşıyor. 14 milyon sanayi işçisi, ayrıcalıklı sayılabilir mi? Sanayi işçileri, Hindistan'da gelişmekte olan ve daha da gelişmesi gereken yeni üsurlarla elele geliyor. Geriliğin, yoksulluğun, sefaletin geriletilmesi, tüm nüfusun yaşam düzeyinin yükseltilmesi için bu zorunlu. Bir yandan büyük bir çoğunluk için sefalet sürerken, sanayinin, hatta öncü sektörlerin (elektronik, havacılık, nükleer sanayi gibi), araştırma ve geliştirme, birçok sosyalist ve kapitalist ülkelerle işbirliği içinde geliştiği gözleniyor. Bu da ihmal edilebilecek bir gelişme değildir.

"Bu koşullar altında işçi sınıfı ülkenin yaşamında stratejik bir yer tutuyor. İşçi sınıfının rolü, çok açık biçimde, sosyal ağırlığının üzerindedir. Çünkü işçi sınıfı, demin de belirttiğim gibi, en ileri olana, ilerleme ve gelişmeyi belirleyecek unsura bağlıdır. Ancak, işçilerin sayısı

ile tüm nüfus arasındaki sayısal oransızlığın, toplumsal mücadelenin, demokratik mücadelenin sınırlarını ve güçlüklerini kantladığını da söylemek gerekir."

**KAPİTALİZM Mİ,
SOSYALİZM Mİ?**

CGT yöneticilerinden Krasucki, Hindistan'ın izlediği yolun kapitalizm mi, sosyalizm mi olduğu; 1975'ten sonra ilan edilen skiyönetimin demokrasinin sonu anlamına geldiği sorularına da şu yanıtı verdi:

"Ülkedeki durum gerçekten nazik ve karmaşık. Gelişme halindeki bir ülke olarak Hindistan, başta ABD olmak üzere emperyalizmin çeşitli girişim ve baskılarıyla karşı karşıya. 1975 yılında sağ güçler tarafından Indra Gandhi hükümetini devirmek amacıyla bir komplö düzenlendi. Olağanüstü durum bu tehlikeyi geçirmek için ilan edildi. Hindistan sendikalarındaki yoldaşlarımız, bu komplö-nun bir gerçek olduğunu ve ezilmesini gerektiriyorlar. Ancak bugünkü olağanüstü durum belirli riskleri de taşıyor.

Demokratik ve sendikal özgürlüklere indirilen darbeler bunu kantlıyor. Indra Gandhi hükümetinin dayandığı program, gerek ekonomik ve toplumsal alanlarda, gerekse ulusal bağımsızlık ve dış politika düzeyinde olumlu önlemler içeren 20 maddeyi kapsıyor. THSK bu programı destekliyor, ancak bu politikadan olan bütün sapmalara karşı da mücadele ediyor. Ve bu politikadan sapmalar olduğunu açıklamak gerektirir. İlan edilen ilericî önlemlerin pek çoğu sadece uygulamann başlangıcındadır. Ayrıca üreticilerin dondurulması, hatta azaltılması yönünde ciddi girişimler vardır. Bu da, şimdiki ortamda ağır toplumsal gerilmeler yaratıyor. Burada da sizin sorunuz geliyor: Kapitalizm mi sosyalizm mi? Hindistan'da, bir yanda, ilericî ve demokratik bir gelişme, kapitalist olmayan bir yol için mücadele eden güçler var. Bu güçler arasında Kongre Partisi'nin (Gandhi'nin partisininin) bir kanadı, Hindistan Komünist Partisi, sendikal düzeyde de THSK ve Kongre Partisi'ne yakın olan Hindistan Sendika Kongresi var. Bu güçler, şu anda da büyük önem taşıyan kamusal ve ulusallaştırılmış sektörün gelişmesini destekliyorlar. Diğer yanda ise, Hindistan'ın büyük tekelleri gruplarının gelişmesini güvence almaya çalışan güçler bulunuyor. Bu güçler ise, ücretlerde kısıntılar sağlayarak ve gerekirse sendikal özgürlüklere ve tüm özgürlüklere darbeler indirerek, gelişmelerinin finans edilmesini istiyorlar kuşkusuz. Sağcıların başkanı, kendi başlarını Indra Gandhi'nin kendisi oğlu Sandjai'yı getirmiş olabilmektedir. Bu çok çetin bir sınıf mücadelesidir. Ve sonucu kimse bugünden tahmin edemez."

ÇETİN MÜCADELE

Henri Krasucki, bu koşullarda THSK'nin oynayacağı ne gibi bir rol olduğu sorusuna da şöyle cevap verdi:

"Tüm Hindistan Sendikalar Kongresi, hükümete karşı eleştirel bir destek politikası uyguluyor. Indra Gandhi'nin politikasının olumlu yönlerini destekliyor, o-

lumsuz yönlerine karşı savaşıyor. Geçtiğimiz sen dönemde, bu ücretlilerin yaşam düzeyinin ve sendikal özgürlüklerin savunulması için sıcak bir mücadele biçiminde ortaya çıktı. Sendika kongresinin toplanması bile, bir güçler tartışımı sonucu oldu. Hükümet, olağanüstü durum gerekçesiyle kongreyi yasaklamaya kalktı. Sonunda kongre açık olarak yapıldı. Yoldaş S.A. Dange'nin kongreyi kapatış konuşmasındaki şu sözleri, hareket edilen ilkeri özetlemesi bakımından önemlidir: "İşçi sınıfının sırtında, işçi sınıfını ezerek, Hindistan kapitalizminin kudretinin ispatlanmasını kabul etmeyeceğiz. Bunu, ne bağımsızlığın kazanılmasından önce, ne de ondan sonra, hiçbir zaman kabul etmedik. Bundan böyle özgürlüklerimize indirilen darbeleri kabul edemeyiz. "Ve THSK'nin kongresi, canlı bir eylem çağrısı oldu. Sorumlu, yığınsal, ama baskından korkmayan bir eylem."

**NÜFUS, BATIL İTKATLAR,
KAST SİSTEMİ**

CGT yöneticisi, Hindistan'ın tarihsel geleneklerinin THSK kongresine yansımaya ilgili bir soruyu da şöyle yanıtladı:

"Kuşkusuz THSK kongresi, çalışmalarını gelişme için mücadele perspektifine oturttu. Ancak başka konular üzerinde duruldu. Nüfus sorunu ile ilgili olarak, adil bir doğum kontrolünün yana kaldığı, fakat bugünkü zorla kısırlarına uygulamaların reddedildiği de özellikle vurgulandı.

THSK, kişilerin özgürlüğü ve haysiyeti ile çelişen bütün yöntemlere karşı çıktı. Batıl inançlara karşı mücadele (inneklerin kutsallığı gibi) konusu ise, elbette, kültürel gerilğe karşı, okuma yazmanın yaygınlaştırılması için harcanan çabaların bütününe bağlıdır. Kastlar sorununun ise muazzam bir sorun olduğunu söyleyebiliriz. Kasten sisteminin, eşitsizlik ve baskıya dayanan bir toplumun sürdürülmesine nasıl yardımcı olduğu açık olarak görülebiliyor. Kastların varlığı sayesinde, Hindistan'daki hemen herkes, kendisininkinden daha sefil durumda olan insanları da varolduğu düşüncesindedir... Bu ayrımcılık, kastları ilke olarak ortadan kaldıran 1955 yasasına rağmen varlığını sürdürüyor."

**BİRLİKÇİ SENDİKAL HAREKET
ANLAYIŞI**

Krasucki, Hindistan'daki sendikacılar görüşü üzerine de şunları söyledi:

"Koşullardaki büyük farklılıklara rağmen sendikal anlayışımızın birbirine neredeyse çatıştığını görüyorum. Sınıfsal ve yığınsal bir örgüt olan THSK, bizler gibi, özellikle diğer büyük sendika birliği olan THSK ile sendikal birlik için yorulmaz bir mücadele sürdürüyor. Hindistan'ın bağımsızlığının kazanılmasından sonra sendikal hareketle politik düzeyde meydana getirilen bölünme, birlikçi bir sendikal hareket anlayışı taşıyan yoldaşlarımız dışardan empoze edilmişti. Birçok işyerini, özellikle Kalküta'daki dünyanın en büyük fabrikası Bata'yı dolaşırken bunu değerlendirmeye olanak buldum. Bu işyerinde tek bir sendika vardı. Başkanı Kongre Partisi'nin üyesi, genel sekreteri Komünist Partili, diğer sekreteri ise bir başka sol partinin üyesi idi. Indra Gandhi'nin politikasının ilericî yönlerinin desteklenmesi, ekonomik taleplerin gerçekleştirilmesi ve sendikal ve demokratik özgürlükler mücadelesi için HSK ile eylem birliği arayan yoldaşlarımızın bakış açısı budur.

Elbette Fransa ve Hindistan'daki durumları özdeşleştirmek basiti bir yaklaşım olur, ancak eylemlerimizin sınıfsal temeli aynıdır. Bizim dayanışmamızı güçleştiren de budur."

"HİNDİSTAN KORKUNÇ BİR SEFALETİN ÜLKESİDİR"

DÜNYA BARIŞ GÜÇLERİ FORUMU TOPLANDI

ROMESH CHANDRA

Dünya Barış Güçleri Forumu 14 Ocak'ta Moskova'da çalışmalarına başladı. 1973 Ekim'inde yine Moskova'da yapılan Dünya Barış Kongresinde belirlenen eylem ve ilişkilerin sürdürülmesi üzerinde çalışmalarını yürüten Uluslararası Konsey'in bu çalışmalarının ele alınacağı forumda, çok çeşitli politik ve ideolojik eğilimlerden temsilciler bir araya geldi. Dünya Barış Güçleri Forumu'nun, dünyadaki barışçı güçlerin yumsama sürecinin sağlanması için mücadelesinde yeni demokratik ve anti-empyalist işbirliği olanaklarına kavuşması açısından büyük önem taşıdığı belirtiliyor.

Üye sayısı bakımından 1973 Ekim'indeki Kongre'den daha dar kapsamlı olan Forum'da, örgütlerin geçen kongre- den daha yüksek düzeyde yetkililer tarafından temsil edilmesi, barış hareketi saflarının pekişmesinin bir göstergesi olarak değerlendiriliyor. Ayrıca, Forum'

un çalışmaları sırasında, verimli diyalog koşullarının geliştirilmesi ve daha çok temsilcilerinin tartışmalara katılmasının sağlanması amacıyla, daha önceki görüşmelere göre daha çok sayıda ve daha yoğun tartışma gruplarının oluşturulacağı haber veriliyor.

Sosyalist ülkeler yayın organlarında yayınlanan konuyla ilgili incelemelerde, dünya barış güçlerinin uluslararası düzeydeki diyaloglarının, barış hareketinin niteliksel olarak yeni bir aşamaya yükseltilmesi bakımından önem taşıması üzerinde duruluyor. Yayın organları, bu aşamanın, daha geniş toplu kesimlerin aktif olarak bu hareketi içine çekilmesinde somutlandığı noktasını vurguluyorlar.

1973 Ekim'indeki dünya barış güçleri kongresinde kurulması kararlaştırılmış olan Uluslararası Konsey'in çalışmalarını, barış hareketine yeni güçlerin katılmasına elverişli bir ortam yarattığı özellikle belirtiliyor. Son üç yıl içinde Uluslararası Konsey'e üye olma karar alan onlarca uluslararası ve yüzlerce ulusal örgütün, somut eylemlerinin geliştirilmesi belirleyici bir katkıda bulunduğu hatırlatılıyor.

Dünya Barış Konseyi Genel Sekreteri Romesh Chandra, 10 Ocak tarihli Izvestia gazetesinde yayınlanan mülakatında şöyle dedi: "Moskova'da önümüzdeki günlerde yapılacak olan Dünya Barış Güçleri Forumu, Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümünde yapılacak olan ilk büyük uluslararası eylemdir. SSCB, doğduğu ilk günden beri barışın korunmasında büyük rol oynamaktadır. Halklar, Lenin'in Barış Kararı'nın Sovyet egemenliğinin ilk yasası olduğunu hatırlatıyorlar. O zamandan bugüne dek geçen yıllarda ve savaş sonrası yıllarda SSCB, diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle bir-

likte barış ve halkların güvenliği için aktif biçimde çalıştı ve çalışmayı sürdürüyor. Bu çok önemli hedefe ulaşmada SBKP Genel Sekreteri'nin büyük katkısını belirtmek isterim."

Öte yandan, Dünya Bilim İşçileri Federasyonu 4 Ocak'ta yapılan 30. kuruluş yıldönümünde, bilim adamlarının barış mücadelesine katkıları değerlendirildi. 50'den fazla ülkenin bilim adamlarını ve teknik elemanlarını bir araya getiren örgütün Başkanı, "Barışın Güçlendiril-

mesi Lenin Ödülü" sahibi ve tanınmış İngiliz bilim adamı E. Burop, yıldönümünde yaptığı konuşmada şöyle dedi: "Örgütümüz, 30 yıllık yaşamı boyunca, gezegenimizde genel barışın ve uluslararası güvenliğin sağlanması için, silahlanma yarışına son verilmesi ve silahsızlanma, yumsama sürecinin derinleştirilmesi, bilmeden insanca amaçlar için yararlanılması uğruna verilen mücadelede ilerici bilimsel kamuoyunun ilk saflarında yer almıştır."

İTALYA'DA NEO-FAŞİST PARTİ PARÇALANDI

İtalya'da faşist tehdit hareketlerinin uygulayıcısı olan Neo-Faşist Parti, İtalyan Sosyal Hareketi parçalandı. Partinin 35 milletvekilinden 17'sinin ve 15 senatöründen 8'inin, geçen ay parti genel sekreteri Giorgio Almirante'nin grup liderliğini reddetmelerinden sonra, şimdi de bu parlamenterler "Ulusal Demokrasi" adı altında yeni bir grup kurdular. "Economist" dergisine göre, partinin bölünmesinde, G. Almirante'nin tehdit örgütleriyle açıkça işbirliği yapmasına karşı büyüyen tepkinin etkin olduğu belirtiliyor.

1968 seçimlerinde oyların sadece yüzde 4.8'ini toplayabilen Almirante'nin partisi, 1972 seçimlerinde oylarını 8.7'ye yükseltmişti. Neo faşistlerin bu ilerlemesi, İtalya'daki toplumsal ve ekonomik bunalmın yeniden faşizme yakın bir kitle tabanına doğru kanalizasyon edilebileceği umutlarını yaratmıştı. Ancak İtalya'daki seçimlerde partinin oylarının yüzde 6.1'e düşmesi, bu umutların hayalçiliğini ortaya koymuştu. İtalyan Sosyal Hareketi'nin 1968-72 dönemindeki ilerlemesi; daha çok o yıllardaki öğrenci hareketlerinin dağılık ve kitlelerden kopuk niteliğine karşı duyulan tepkinin, ve yine o yıllarda İ.S.H.'nin hristiyan demokrat hükümetlerden uzak durmasının bir sonucu olmuştu.

İ.S.H.'nin sağ tehdit hareketleriyle organik ilişkileri son yıllarda açık bir biçimde ortaya çıkmıştı. Parti lideri Almirante'nin, tehdit eylemleri düzenleyicisi Yeni Düzen Örgütü'nün kurucusu Pino Rauti, ve geçen yaz aylarında bir komünist öldürülmesiyle ilgili ortaya çıkarılan Sandro Saccucci ile olan ilişkileri geniş çapta öğrenilmişti. Parti'nin "İlmlil" denen kanadının sözcülerinden Mario Tedeschi, bu gelişmeler sırasında Almirante ile aynı çatı altında kalamayacaklarını açıklamıştı. Parlamento yeni bir grubun kurulmasıyla birlikte, bu aylık bölünmeyle sonuçlanmış oluyor.

İ.S.H.'nden ayrılan kanadın, ideolojik ve politik bakımdan Almirante ve suç ortaklarından farklı bir niteliği olmadığı belirtiliyor. Ancak, neo-faşistler arasında, uygulanan yöntem ve işbirliği yapılacak çevreler konusunda ortaya çıkan anlaşmazlık, partinin gücünün tükenmesinin doğal bir sonucu olarak değerlendiriliyor. Faşizme yakın duyguların önemli kökleri olan İtalya'da, neo faşistlerin derin bunalmı ortamından yararlanamamaları kitle mücadelelerinin toplumda yarattığı olumlu değişikliğin bir sonucu olarak görülüyor. Öte yandan "İlmlil" bir aşırı sağ grubun ortaya çıkmasıyla, iktidardaki hristiyan demokrat azınlığın gericiyle yapmak isteyeceği işbirliği için yeni kamuflaj olanakları yarattığı üzerinde de duruluyor.

KIBRIS: "GERİCİLİĞİN DENEY KÜRESİ"

Amerika Birleşik Devletleri'nde Carter ekibinin yönetimi devralmaya hazırlanmış günlerde, Kıbrıs konusunun uluslararası kamuoyundaki güncelliği yeniden ön plana çıktı. Carter ekibinin, NATO'nun güney kanadının güçlendirilmesine dair açıklamalarından sonra, NATO Genel Sekreteri J. Luns da aynı konuya değindi. Türkiye'de seçim yılı olan 1977'de Kıbrıs sorununun çözümünde belirgin adımlar atılmayacağını kendileri de bilen bu çevrelerin, Kıbrıs'taki belirsizlik ortamından, durumun daha da karıştırılması için yararlanmaya çalışacakları ortaya çıkıyor.

SBKP Merkez Komitesi'nin günlük yayın organı Pravda'da geçtiğimiz Salı günü yayınlanan bir yazıda da, NATO çevrelerinin Kıbrıs konusundaki kararlılıklarını tasarıları üzerinde duruldu. Yazıda, Kıbrıs'taki gerici çevrelerin, "Çifte Enosis" ya da "Taksim" konusunu yeniden ortaya atılmalarına işaret edildi. Bilindiği gibi, son haftalarda, Kıbrıs'ın Türk kesimindeki gerici güçler, yeniden bağımsız Türk devleti olasılığını güçlendirme çabalarına girişmiş.

Pravda'da yayınlanan konuyla ilgili yazıda şöyle dendi: "Kıbrıs gericilerinin bir kez daha gerçekleştirilmeyi onerdikleri çifte Enosis'in, yani Ada'nın Türkiye ve Yunanistan arasında taksiminin temel hedefi, Kıbrıs'ın NATO'nun Doğu Akdeniz'deki bir askeri köprü başı haline getirilmesidir. NATO strateji uzmanları, Kıbrıs'ın askeri hazırlıklar yürütmesine oturulması için, küçük ortakları Yunanistan ve Türkiye'nin elleriyle hareket etme niyetlerini hiçbir zaman gizlememişlerdir."

Pravda, daha sonra gerici güçlerin eylemlerine dikkati çekerek şunları ekledi: "Sağcıların çabaları, Birleşmiş Milletler kararlarının aksine, Kıbrıs devletinin bağımsızlığının, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün yeniden kurulması için harcanan çabaları bozmaya yöneliktir."

Pravda'nın yorumu şu cümleyle noktalandı:

"Gericiğin deney küresi, Kıbrıs halkının kanını başına sıratıyor."

İTALYA: TEDHİŞ HAREKETLERİNİN SORUMLUSU FAŞİSTLER

1976 : YUMUŞAMANIN NERESİNDEYİZ ?

Geride bırakılan 1976 yılının politik olaylarının değerlendirilmesi sürüyor. Değerlendirmeler, genellikle uluslararası

gerginliğin yumuşatılması sürecinde gelen noktanın değerlendirilmesinde yoğunlaşıyor. İtalyan Komünist Partisi ya-

yn organı L'Unita gazetesinde, 1976 yılının politik gelişmelerini değerlendiren bir inceleme yayınlandı. Guiseppa Boffa imzalı "Yumuşamamın Neresindeyiz?" başlıklı yazının bir özeti aşağıda bulacaksınız:

Yumuşamamın hangi noktasına ulaşıldı? Son yıllarda yumuşama deyimi, dünya politikasındaki gelişmelerin ana hatlarını ve bu politikanın büyük güçleri arasında oluşmakta olan ilişkileri tanımlamak için kullanıldı. Sonuç olarak bu kavram, soğuk savaşın keskin gerilimlerini yaşamış ülkeler ve bölgeler arasında yeni bir görüşme ve kısmi işbirliği anlayışını yansıtıyordu. Ancak bu eğilim daha da sürecek midir?

Yaşadığımız şu günlerde bu çok haklı bir sorudur. Gerçekten, özünde geçiş niteliği taşıyan bir yılı tamamlamış bulunuyoruz. 1976'da hissedilir ilerlemeler görüldü. Son oniki ayda, önemli girişimlerde bulunabilecek birçok ülke ya da ülke grubunun tutumlarına kararsızlık ögeleri egemen oldu. Ancak bu dönem de yavaş yavaş kapanıyor.

En önemli durdurucu etken Amerikan seçimlerinden geldi. Bu olay, ABD politik hayatını aylar boyunca mutlak bir biçimde etkiledi. Seçim kampanyası, tüm evrelerinde, şimdiye kadar onların en çetinlerinden biri olarak geçti. Bu durum, kesin sonuçlar belli olana dek sürdü. Seçimlerin uzun bir politik bunalım ve parlamenter kararsızlık dönemi ertesinde gerçekleştiği gözönüne alınrsa, hareketli havasının son derece doğal olduğu görülür. Bu koşullarda Amerikan dış politikasından yeni girişimler beklemek boşunaydı. Fakat bugün bu dönem kapanmıştır. Önemli isimleri şimdiden belli olan yeni Carter yönetimi birkaç hafta sonra göreve başlayacaktır.

Çin politikasında da benzer bir kararsızlık egemen oldu. Geçtiğimiz yılın başında Çu En-Lay'ın ölümünden sonra Mao'nun da ölümü, Eylül ayından başlayarak Çin'de liderlik mücadelesinin keskinleşmesine yol açtı. Bu mücadele birçok kez güdüldü biçimde açığa çıktıkandan sonra "dörtler grubunun" politik tasfiyesiyle sonuçlandı. Bütün bunlar dış politikada belirgin gelişmeleri engellediği bir rol oynadı. Çin diplomasisinin başında olan kişi de (Feng Siao-Ping) bu arada yerini kaybetti. Çin'de yıllardan beri süren iç mücadelelerin durulmasından sonra ulaşılan durumun istikrarı konusunda kesin birşey söylemek oldukça güçtür. Ancak Çin politikasında yeni bir dönem açıldığı su götürmez.

Sovyetler Birliği'nde ise, yakınlarda yetmişinci yaşını kutlayan Brejnev'in çevresindeki yönetici kadroda çok daha büyük bir kararlık görülmüştür. Çin ve ABD'nin kararsızlık içinde bulunduğu koşullarda Sovyetlerin in alanüstü adımlar atmasını beklemek geçersiz olamaz.

Kendi aralarında bölünmüş olan ve ağır ekonomik bunalımlar yaşayan büyük kapitalist Avrupa ülkeleri, diğer devletlerdeki kararsızlığın kendi eylemlerini kısıtladığını gördüler. Özellikle kimileri için, 1976 bir seçim ve politik kararsızlık yılı oldu. Özetle, geçtiğimiz yılın, kapitalist dünyanın her yerinde büyük uluslararası konularla polemikler ve iç mücadelelerle dolu olduğunu söyleyebiliriz.

Bu tartışmalarda, yumuşama kavramı da her ülkede ciddi olarak inceleni. En belirgin tartışma ABD'de görüldü. Tar-

tışma, ABD'de, özellikle bu ülkede büyük uluslararası politika sorunlarının doğru bir şekilde incelenmesi için uygun bir fırsat olmayan seçim kampanyasıyla içiçe geçti. Özellikle son seçimlerde bu olumsuz hava her zamankinden daha da etkiliydi. Seçim kampanyasının ilk dönemlerinde yumuşama doğrudan bir hedef haline getirildi. Bir zaman etkili adaylar durumunda bulunan demokrat Jackson'la, cumhuriyetçi Reagan'ın yumuşama konusundaki tezlerini hatırlamak yeterlidir. Bu iki adayın yumuşamaya saldıran son yıllarda ABD'de görülenlerin en şiddetlileriydi. Birinci nokta, bu tavırn hâlâ sürmesidir.

Tartışmadan, bunun ötesinde daha olumlu ve daha kesin sonuçlar çıkarmak zordur. Tartışma uzadıkça, sekiz yıldan beri Amerikan dış politikasının en ünlü yorumcusu olan Kissinger çevresinde yoğunlaşarak, kişisel bir nitelik almaya başladı. Ceriye dönüp Kissinger'in yaptıklarına bakarsak, bunların hem iyi hem de kötü yanları bulunduğunu görürüz. Fakat tüm yaptıklarından geriye ne kalacağını anlamak kolay değildir. Halk önünde yapılan tartışmalardan, daha da aydınlatıcı bilgiler çıkarmak olanaksızdır. Konuşmacılar birbirlerini sürekli olarak yumuşamadan ve onun içerdigi görüşmelerden gerektiği şekilde yararlanamamakla suçladılar. Böylesine ateşli bir tartışma yapılmasına rağmen, düşünceler arası mücadele hiç bir zaman yüksek bir düzeye ulaşamadı. Herşeye rağmen olumlu bir gözlemlenebiliriz. Bu tartışma sırasında, gerçekten yumuşamamın yerini alabilecek birşey öneren, yumuşamamın öngördüğü, çeşitli çıkarılara sahip güçler arasında görüşme, anlaşma ve birleşmeyi gerçekleştirebilecek yapıcı bir başka politika ortaya koyan kimse çıkmadı.

Gerçekte diplomasisi ABD'ye yakınlaşmakta, yani yumuşamamın öngördüğü bazı nitelikleri göstermekte ise de, son yıllarda Çin yumuşamamın düşmanı oldu. Çin'de, yukarıda sözünü ettiğimiz iç gelişmelerin dış politikadaki yansımaları konusunda şimdiden tahminde bulunulamaz. Bu politikanın sınırlı yumuşamamın işlevlerini yerine getirebilen bir alternatiften yoksun oluşudur. Bu, büyük devletler arasında, çatışmanın kaçınılmaz olduğunu savunmayı sürdüren bir teorik çözümlemenin sonucudur.

Gerçekte, son yıllarda yumuşamamın birçok olumlu etkisi oldu. Bununla yalnızca süruncemede bulunan birkaç sorunun çözülmesini kastedemiyoruz. Sözünü ettiğimiz yıllarda dünyada ciddi ekonomik sarsıntılar görüldü. Firtına da henüz dinmiş değil. Geçmişte bu kadar büyük bunalımlar devletler arasındaki ilişkilere olumsuz bir etki yapardı. 1970'den sonra oluşmaya başlayan işbirliği atmosferi, kısmi de olsa, ekonomik güçlüklerin geri tepmesinin savuşturulmasına yardımcı oldu. Fakat bu güçlüklerin tamamen çözüldüğünü söyleyemeyiz. Tam aksine. Ancak yumuşama olgunluğunu olumlu sonuçları hiç bir zaman gözden uzak tutulmamıştır.

Uzun bir tartışma ve anlaşmazlıklar döneminin sonunda çıkarılabilecek tek sonuç, yumuşamamın yerini alabilecek bir başka alternatifin ortaya çıkmadığı ya da en azından şimdiki hiç kimsenin böyle bir öneri yapacak durumda görünmediğidir. Elbet bu yeterli değildir. Ancak yumuşama yöreklendirci bir yönde gelişmektedir.

CAMACHO (SAĞDA) GENÇ BİR İŞÇİ LİDERİ İLE BİRLİKTE

İSPANYA'DA SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ GÜNÜN KONUSU

Faşizmin tasfiyesi üzerinde yoğun bir mücadelenin sürdüğü İspanya'da, sendikal hareketin birliğinin güçlendirilmesi de güncelliğini koruyor. İspanya'nın en geniş tabana dayalı, ancak hâlâ illegaliteye tutulan sendikal işçi örgütü İşçi Komisyonları'nın lideri Marcelino Camacho, sendikal mücadelenin ivedi hedeflerini şöyle açıkladı:

"Bugünkü koşullarda ikili bir kavgaya vermek zorundayız: Birincisi birliği korumak ve tüm muhalefet güçlerine özgürlüğü elde etmek için; ikincisi de, işçi sınıfı ile onun politik ve sendikal hareketini birbirinden ayırma taktiğine karşı mücadele."

İspanya'da sendikal düzeydeki eylem birliği, İşçi Komisyonları'nın yanı sıra, Genel İşçi Sendikası ve İşçi Sendikaları Birliği arasında sürdürülüyor. Genel İşçi Sendikası, Franko iktidarı öncesindeki eski reformist sendika merkezlerinin devamı. İşçi Sendikaları Birliği ise katolik çevrelerin etkinliği altında. Özyönetim sloganını da benimseyen, İşçi Sendikaları Birliği, sosyal demokrat bir sendikacılık anlayışına yaklaşan özellikler taşıyor. Faşizm dönemindeki mücadelelerde gösterilen direnc yeteneğinin farklılığı, bu iki sendikal merkez ile İşçi Komisyonları arasında etkinlik bakımından da çok büyük bir farklılığın bulunmasına neden oluyor.

Bu sendika örgütlerinin dışında, yine Franko öncesindeki anarşist sendika hareketinin şimdiki iskeleti durumundaki Ulusal İşçi Konfederasyonu ise, Katalonya'daki küçük varlığının dışında bir etkinlik göstermiyor.

Belli başlı üç sendikal örgüt arasındaki eylem birliğini bozma girişimleri, önemli başarılar elde edemiyor. Üç sendikal örgüt, aşgari ücretin 6000 peseta olarak saptanması, haftada 40 saat, iş kazalarının yüzde 100'ünün işverenlerce karşılanması, tam sendikal özgürlük ve muhalefetin önderliği politikasının desteklenmesi platformunda ortak eylemlerini sürdürüyorlar.

Sendikal birliğin güçlenmesi, birliğe katılan sendikaların nicel olarak da güçlenmesini ifadesini buluyor. Bu arada İşçi Komisyonları'nın açtığı üye kampanyasının çok büyük bir başarı kazandığı gözleniyor. İki hafta içinde İşçi Komisyonları'na 80.000 yeni üyenin katıldığı bildiriliyor. Aynı zamanda İspanya Komünist Partisi'nin de yöneticilerinden olan İşçi Komisyonları Genel Sekreteri Marcelino Camacho, örgütün hedeflerini şöyle belirtiyor:

"1977'nin ilk aylarında 500.000 üye sayısına ulaşmak istiyoruz. Ancak, bu rakam sadece bir adım olacaktır. Yasal kuruluş hakkına kavuşmamızdan sonraki bir yıl içinde 2 milyon üye hedefine ulaşmaya kararlıyız. Elbette, bu 2 milyon sayısını, İşçi Komisyonları ile dayanışma halindeki 2-3 milyon emekçiyi hesaba kalmaksızın söylüyorum."

ÇAĞDAŞ KÜBA ŞİİRİNDEN ÖRNEKLER

Bu ayın başında Küba Devrimi 18. yılına girdi. Dünya sosyalist sistemi içindeki onurlu yerini alan Küba'nın emekçileri, aydınları, sanatçıları, her alanda olduğu gibi sanat alanında da, insanlığın ortak kültür hazinesine yaratıcı katkılar yapıyorlar.

Küba devriminin önderi Fidel Castro, 1961 yılında yaptığı "Aydınlara Sözcükler" adıyla bilinen ünlü konuşmasında, Devrimin aydınlara ve sanatçılara karşı tavrını şöyle açıklıyordu: "Devrim yalnızca umutsuz gericilerden, karşı devrimcilerden vazgeçmelidir. Bütün öteki aydınlara ve yazarlara olumlu bir politikası olmalıdır. Devrim gerçek durumu kavramalı ve devrimci olmayan bütün sanatçı ve aydınların Devrimde çalışacak ve yaratacak bir yer, devrimci olmamalarına rağmen yaratıcı ruhlarını ortaya koyacak fırsat ve özgürlük bulmalarına olanak vermelidir".

Sosyalist aydınlar ve sanatçılar, işçi sınıfı öğretisinin ilkelerinden ödün vermeden, ama yukarıdaki sözlerde anlatımını bulan kavrayıcılığı da gösterecek, ülkelerinin kültür ve sanat yaşamını her zaman canlı ve yaratıcı kılmayı bildiler.

Küba şiirinin geçmişinde Jose Marti, bugününde Nicolas Guillen gibi büyük şairler var. Günümüzün Küba'lı şairleri onların temsil ettiği zengin mirasa sahip çıkıyorlar. Aşağıda, Teoman Aktürel'in Türkçesiyle, çağdaş Küba şiirinden birkaç örnek sunuyoruz.

PENTAGON'A

Neden söz ediyorlar?
İşitiyorum onları:
Kara parmaklarını oynatıyorlar
ağlıyorlar kudurganlıktan
yakıyorlar ölümü masanın üzerinde.
Kariştiriyorlar
yağı kanla
Ekmek tükürüyorlar
Lânetliyorlar
cinayetin peygamberlerini.
Cam duvarlar ve soğuk hava ardından
işitiyorum onları
bir barut ve kangren havasını
soluyorlar
Senden
benden söz ediyorlar
Ölçüyorlar adımlarımızı
Ağırlıklarımızı hesaplıyorlar
Ve bir masanın üzerinde
bir numara veriyorlar bize
Hiroşima adını takıyorlar bize
gazolin ve pas bulutuna salıyorlar bizi.
Burada içerde
işitilme de
açık seslerimiz
hesaplarına gelmez onların.
Bizi ölecek cetvel yok
bizi yerleştirecek harita yok
bizi yok edecek bomba yok.
Bizden söz ettiklerini dinliyorum
Oysa biz çalışıyoruz burada
şafaktan şafağa, hep şafak
çarpıyor aralıksız
kocaman yüreğimizde.
Gece ya da yaz gibi
halklar üzerinde ilerleye ilerleye.

Jose ALVAREZ BARAGANO

OKUMA YAZMA BİLMEYEN DİNLE

Okuma-yazma bilmeyen dinle
senin için de türkü çağırıyorum
sesi, susamış taşların ırmağı gibi yaşlı adam
Göğsünün tam ortasından yaralanmış olmak ne demektir bilmeyen
Gözyaşları ve derisi olmayan kasap dinle
Senin için de türkü çağırıyorum.

Mercan şafaklarının yıkık yolcusu dinle
dinle sarımsı zindancı
mutsuzluk kuyusunun madencisi
ırakların ekmeksiz türküsüz ırgadı
Senin için de türkü çağırıyorum.

İsrail çölleri kazan ve çiçeğe durduran ekici
Yüce Afrika zümründe yaşama ve ölüme biçim veren zenci
Senin için de türkü çağırıyorum
Gençliğin duman-kadını
sonsuzluğun tatlı alevi
Senin için de türkü çağırıyorum.

Sözlerim dur durak bilmez
Sürgit vurur dalgalara toprağa
Kayar yıldızlar bunaltıcı bir hızla
Yarın da fişkirir ilkyaz.

Fayard JAMİS

AYNI ELLERDE

Bir okul yapıyorum seni okşayan aynı ellerle.
İş giysileri olduğumu sandığım giysilerle şafağa vardım nerdeyse
Ama yarısı yıkık evde adamlar ve delikanlılar bekliyordu çul çaput içinde.
Bırkaç kamp yatağıyla, orda geceliyorlar şimdilerde
Köprü altlarında, sundurma altlarında uyuyacak yerde.
İçlerinden biri okuma biliyor, benim kitaplığım
olduğunu öğrendikleri vakit, oraya gönderdiler onu
(İri yarı, ışıklı, aykırı melez yüzünde bir minik sakal.)
Daha ancak temelleri görülen gelecekteki yemekevini geçiyorum,
O temeller üzerinde parmağıyla pencere ve kapılar çiziyor havada gönüldenmişim.
Bir öbek delikanlı taş taşıyordu daha ötede
hızlı küçük el arabasıyla. Ben de bir el arabası istedim
ve yalnız insanların yalnız ışını öğrenmeğe koyuldum.
Sonra benim de ilk küreğim oldu, içtim kaynak suyunu işçilerin.
Yorgun düşünce, seni düşündüm, şimdi benim gözlerimin kapandığı gibi
Gözlerin kapanıncayadek hasada katıldığın zamanı.

Nice uzaktık gerçek şeylerden,
Sev'la, uzaktık ondan da, uzak olduğumuz gibi birbirimizden!
Konuşmayı ve yemeği
Hak ettik doğrusu.
Çobanın dostluğunu da.
Bir de sevdalı çift vardı
Al al olmuştu yanakları bakışlarımız altında,
Oysa şakalaşılıyor, kahveden sonra, sigara tütürüyorduk.
Seni düşünmediğim bir an geçmiyor
Belki bugün her zamankinden daha yoğun düşünüyorum,
Oysa şu okulu yapmağa yardım ediyorum
Seni okşayan aynı ellerle.

Roberto Fernandez RETAMAR

GÜÇLÜ SES

Avak uyduramıyor çünkü sesim
ne gömleğimi şişiren yele
ne de senin yalnız sesine.
Öylesine küçük
nesnelere canlandırdığım görüntü.
Bir ulu ses istediğim
tüm patlayışı kanımın
oyyy, kocaman bir ses
kemi klerde taşıdığım
tanağartısıyla bilece ses
İsteddiğim, bütün insanların
şakımak
güçlü sesini.

Jose Martinez MATOS

POLİTİKA'YI OKUYUCULAR REDDEDİYOR

Birbirinin aynı iki fotoğraf. İlk bakışta böyle. Ama biraz dikkatli bakılırsa fark açık. Şöyle:

1 nolu fotoğraf, Politika Gazetesinin 3 Ocak tarihli sayısında yer alıyor. Grev gözcüsünün önlüğünde, Petrol Kimya-İş yazıyor. Politika'nın "denetleyicileri" bunu "atlamış" olacaktı. Çünkü, Petrol Kimya-İş, ilkeleri ile çizgisi ile ve yöneticileri ile bunlardan da başka, adı ile unutturulmak istenen bir sendika. Bu nedenle hep Mehmet Kılınc'ın eski sendikasının adı olan "Petkim-İş" tüzükte yer almasına rağmen kullanılıyor.

1

2

2 nolu fotoğraf ise 12 Ocak tarihli Politika Gazetesinden. Politika'nın "denetleyicileri" 3 Ocak'ta nasıl "atladıklarını" farketmişler! Ama herhalde arşivleri pek zengin olmadılarından aynı resmi kullanmak zorunda kalmışlar. Yalnız bu kez atlamamak şartıyla! Bunun için fotoğrafta "küçük" bir değişiklik yapmışlar. Ofset matbaacılığında kullanılan beyaz bir mayı ile grev gözcüsünün önlüğündeki "Petrol Kimya-İş" yazısını kapatmışlar... Böylece, fotoğrafta görülen grev gözcüsünün önlüğündeki "Petrol Kimya-İş" yazısı kapatılınca sorun çözümlenmiş oluyor!...

Ne denli ince hesaplar, ne denli titizlikler!...

Gülünç ve daha çok zavallıklar...

OKUYUCU DİRSEĞİ

Bu politika "Politika"yı nereye götürüyor?

Gazetenin İstanbul'da Aralık ayının son haftasına ilişkin satış durumu biliniyor. Politika'nın ve bu gazete ile birlikte dağıtılan diğer gazetelerin tirajı, iade, net satış ve satış yüzdelere ilişkin verileri bir göz atılırsa, Politika'nın yarışı başta (!) götürdüğü göze çarpıyor. İade yüzdesi % 78,8.

Politika satışta değil de, iade de başta. İade oranları gazetelerin baskı sayıları ile net satışları arasındaki farkı belirliyor. Bu iade oranlarının azlığı ya da çokluğu o gazetenin açılımı ile yakından ilgili.

GÜLÜNÜZ ÇÜLDÜRÜNÜZ!...

Bir gazetenin iade oranı düşüğe satışların "iyi", iade oranı yükselse satışların "az" olduğu bu tanımlardan çıkarıyor.

Türkiye'de basın piyasasında iade oranları bakımından geçerli bazı ölçütler mevcut.

Örneğin iade oranı yüzde 5-12 arası olan gazetenin satışına "çok iyi" diye bakılmaktadır.

İade oranı yüzde 12-30 arası olan gazetelerin durumu için "orta", iade oranı yüzde 30-50 arası gazetelerin durumu için "Kötü" ve iade oranı yüzde 60'tan fazla olan bir gazetenin durumu için de "Çok kötü" denmektedir.

7 milyon liraya DİSK üst yönetimi tarafından satın alınan ve CHP üfkünde ikbal aramaktan öte şansı kalmayan İsmail Cem'e teslim edilen Politika'nın, iade oranları yönünden hangi kademeye oturduğunu tekrarlamaya gerek yok.

Babıalî deney ve gözlemlerine göre, herhangi bir gazetenin İstanbul satış Türkiye satışının yaklaşık üçte biri. Gazetelerin, İstanbul satışlarına ilişkin haftalık durumu dikkatle izlemelerinin nedeni buraya dayanıyor.

Aralık ayı sonu itibarıyla Politika'nın İstanbul haftalık dağıtımı: 63 bin. İade: 49 bin 685. Net satış: 13 bin 315...

Buradan çıkan sonuç şu: İade yüzdesi: % 78,8. Günlük satış ortalaması: 1902 Bir önceki haftanın oranları istatistik düşüş: 1319.

Günlük satış ortalamasının üçte çarparak gazete en iyimser hesapla Türkiye'de yaklaşık 6 bin satıyor...

En iyimser hesapla diyoruz, çünkü işçi sınıfının ve sendikaların en yoğun olduğu İstanbul bölgesindeki günlük satış sadece 1902. Ve bu rakam Ocak ayının ilk haftasında daha da düşük...

BİR BATAK Kİ...

İsmail Cem yönetimindeki Politika, İsmail Cem'in gazeteden ayrılığın etkiler-

DİSK ÜST YÖNETİMİ TARAFINDAN SATIN ALINMASIYLA BİRLİKTE POLİTİKA GAZETESİ BAŞA GEÇTİ. BAŞA GEÇTİ AMA, İADEDE. DİSK ÜST YÖNETİMİ İLE CHP'NİN ORTAK VE İNCE HESAPLARI SONUCUNDA EL DEĞİŞTİREN GAZETE, DİSK ÜST YÖNETİCİLERİNİN "MANŞET" DEMEÇLERİNE RAĞMEN OKUYUCUDAN RAĞBET BULMUYOR. BİR ÇİFTLİK GİBİ YÖNETİLEN GAZETEDE EN BÜYÜK DİKKAT VE TITİZLİK, SOSYALİST HAREKETİN VE SOSYALİST SENDİKALARIN GAZETE SÜTUNLARINDAN AYIKLANMASINA GÖSTERİLİYOR.

İLERİ MATBAACILIK A.Ş.

28 / 12 / 1976

İSTANBUL HAFTALIK SATIŞ DURUMU

Yayın Adı	Alınan	İade	Net Satış	İade %
GÜNAYDIN	1.004.500	97.256	907.244	9,6
SAKLAMBAÇ	339.200	32.369	306.831	9,5
GÜN				
OKY				
F. ROMAN				
PAZAR 1056	12.500	1.357	11.143	10,8
TARCAN 318	15.800	1.903	13.897	12,0
SEKSEL				
GİRİŞ 228	97.000	12.103	84.897	12,4
T.V. FİLT 41	50.500	4.207	46.293	8,3
KARA MURAT 152	13.550	1.648	11.902	12,1
USTURA KEMAL				
MALÇOĞULLU				
SÜPER PAZAR				
POLİTİKA	63.000	49.685	13.315	78,8
S. HAVADİS	49.150	49.193	19.957	59,3
C. F. ROMAN	31.500	5.853	25.647	18,5
MÖRİYYET	1.502.550	177.161	1.325.389	11,7
KELEREK	256.500	42.214	214.286	16,4
HAFTA SONU	54.000	4.514	49.486	8,3
TV.7 GÜN	39.500	7.687	31.813	19,4
ÇANÇAP 53	33.000	4.383	28.617	13,2

Not : Artış ve Düşüş Tablosu Arkadadır.

deki başarı basamağına tekrar dönmüş gözüküyor!...

Demirtaş Ceyhan'un 2,5 ayda 6 binden 12 bine çıkardığı gazeteyi İsmail Cem İpekçi kısa zamanda eski yerine oturttu.

Gazete 10 sayfa çıktı. Sayfa sayısının artması ile ek gidere 100 bin lira daha katıldı.

Gazetenin aylık 250 bin lira zararla yürüdüğü biliniyor.

Zarara hattıçça sendikaların kapıları daha çok aşındırılıyor. En çok kapısı çalınan sendika Maden-İş...

Bütün bu çabalara karşın Ocak ayının ilk rakamları ne gösteriyor?

Bu rakamlar da alındı. İade oranı yüzde 78,8'den yüzde 80'e çıktı!...

Şimdi gazetenin sayfa sayısının 14'e çıkarılması düşünülüyor. Bunun için de 7 milyon liraya daha ihtiyaç duyulduğu söyleniyor.

DİSK üst yönetimi, bağlı sendikalara genelgeçerli: Politika'yı okuyun, okutun, dedi.

Genelgeçerli gazete satılsaydı, Türkiye'nin en büyük gazetesi CHP'nin olurdu. CHP ise ne gazetesini, ne de yayınlarını düzenli sürdürdüğü bugüne değin.

DİSK üst yönetimi, "Politika" ile keşe kağıtçıları sevindirirken, mevcut çıkmazını biraz daha derinleştiriyor. Okuyucu "Politika"yı reddediyor!...